

ŠTEVILKA 3 JUNIJ 2020

TÀBOR

tema meseca

SKUPAJ
V POLETJE

TABORNIKI

••• Jaz sem,
••• ker smo mi

••• Je vredno vrednotiti?
••• V(r)edno!

KAZALO

REVIJA TABOR

Odgovorna urednica:

Metoda Zalar

Glavna urednica:

Maša Pušnik

Urednik fotografije:

Tadej Morano

Urednica ilustracij:

Jovana Đukić

Lektoriranje:

Neža Marija Slosar

Ožji sodelavci: Mark Baltič, Darja Čadež, Jaka Bevk, Alja Ločičnik, Matej Kelemen, Maja Kramar, Ema Kočevar, Severin Nemeč Herkes, Tina Mervic, Miha Maček, Katarina Miklavc, Darja Petrič, Eva Rajh, Miha Rebol, Anja Slapničar, Iva Štefanija Slosar, Zala Šmid, Nik Žnidaršič.

Oblikovanje:

Petra Grmek in Miha Maček (Reakcija d.o.o.)

Grafična priprava:

Igor Bizjak

Fotografija na naslovnici:

Tadej Morano

Fotografija na zadnji strani:

Tadej Morano

Naslov uredništva:

revija.tabor@taborniki.si

Izdajatelj: Zveza tabornikov Slovenije,

Einspielerjeva 6, Ljubljana

Naklada: 6700

Revija Tabor prejmejo vsi člani Zveze tabornikov Slovenije s poravnano letno članarino. Članarina in prejemanje revije sta vezana na koledarsko leto (januar—december).

Revija je vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo RS pod zaporedno številko 792.

ISSN 0492-1127

Revija Tabor sofinancirajo:

IN MEMORIAM

- 4 Aleš Posega

STRANI ORGANIZACIJE

- 5 Taborništvo v in po svetovni pandemiji

MEDVEDKI IN ČEBELICE

- 6 Skrivnostni primer: dolg poletni dan

V DIVJINO

- 14 Spakirajmo za večdnevni bivak!

GOZDOVNICI IN GOZDOVNICE

- 12 Vrtnarjenje na balkonu je zakon!

POPOTNIKI IN POPOTNICE

- 18 Tudi coaching ni, kar se sprva zdi

UJEMI ZNANJE

- 23 Je vredno vrednotiti? V(r)edno!

ZA BOLJŠI JUTRI

- 27 Prekajeno Zemljo brez ledu, prosim!

VSEMU BOMO KOS

- 33 Jaz sem, ker smo mi

BREZ MEJA

- 37 Poletje v Sloveniji

KNJIGOŽER IN FILMO LJUB

- 41 Édouard Louis: Opraviti z Ed-dyjem (Beletrina, 2020)

JEZIKOVNA DROBTIN'CA

- 42 Družabna družbena omrežja za socialne stike

RAZVEDRILLO

- 43 Ugankar
44 Strip
46 Škljoc!

Greš letos na večdnevni pohodni bivak?

Preberi več v rubriki *V divjino*, kjer lahko najdeš članek o tem, kako učinkovito spakiramo osebno in skupno opremo.

Vrednotenja lahko postanejo tudi najboljši, najbolj intimen čas v dnevu, ko si s svojimi člani vzamemo pol ure ali kar celo uro in se sproščeno ter iskreno pogovarjamo o svojih občutkih in čustvih, spoznanjih, dobrih stvareh in stvareh, ki potrebujejo še malo "šraufanja", da bodo res dobre.

Kako to s svojim vodom najlažje dosežemo, si preberi v rubriki *Ujemi znanje*.

ROKA NA ROKO SVET OBRAČA

Zanimivo je, kako se med enim in drugim izvodom revije *Tabor* zgodi malo veselje reči; vpostavimo nove načine dela, začnemo obvladati orodja za izvedbo sestankov prek spleta, s svojimi člani se dobivamo na virtualnih čajankah, pogledamo najljubše serije, preberemo nekaj knjig, začnemo vrčikati, se ob vsaki priliki izmuznemo v gozd, razmišljamo o prihodnosti, štrikamo nogavice za mrzle zimske dni, rišemo, rešujemo križanke, konkretno lenarimo, vsaj enkrat tedensko kolesarimo ... no, in doživimo začetek in konec epidemije.

Iz dvomesečnega obdobja spletnih sestankov taboriških in drugih aktivnosti najbrž vsi prihajamo nekoliko bledolični in rahlo kvadratnih oči. (V prihajajoči čas se podajamo s pričakovanjem, pa vendar tudi s previdnostjo, ki pritiče medvedom po koncu zimskega spanja. Še vedno se spominjam občutka šoka, ko sem takoj naslednji dan po razglasitvi konca epidemije prejela vabilo na sestanek – v živo! Pospešitev dihanja, poskok srca, pot na čelu ... A moramo res že iz brlogov?

Vsi ti občutki se porajajo tudi ob bližajočih se poletnih taboriških akcijah. Začetek poletja je že tukaj, mi pa še nismo čisto zares "naštelani" na intenzivne urnike, ki vključujejo predvsem sodelovanje in prilagajanje drugim, nismo navajeni na radoživi vrvež tabornega prostora, na stanje v vrsti za hrano in na očarljivi vonj po Hubba Bubba žvečilkah, ki nas (poleg ptičjega petja in simfonije čričkov) spremlja po poti čez gozdiček do stranišč.

Pa vendar so se mi ob pisanju zgornjega odstavka rahlo orosile oči – morda pa smo na prihodnost veliko bolj pripravljeni, kot si mislimo; le znova se moramo navaditi nanjo, se srečati in si nadeti radovedna očala ter skupaj oblikovati še eno taboriško poletje ... **Zapustimo** svoje brloge, gremo v divjino!

Naj vam poletna izdaja revije *Tabor* v prihajajočih toplih mesecih služi kot orodje za raziskovanje, za gradnjo skupnosti in pripravo programa na taborjenju ter ostalih poletnih dejavnostih, ki bodo bogatile tako organizatorje, vodnike, izobraževalce in mentorje kot tudi udeležence.

Maša Pušnik, glavna urednica revije *Tabor*

In memoriam: Aleš Posega

V življenju spoznamo veliko ljudi. Imamo znance in prijatelje. Nekatere izmed njih poznamo bolj bežno, z drugimi spletemo tesnejše vezi. Vzajemno vplivamo drugi na druge. Z nekaj sreče pa je med temi ljudmi tudi kdo, ki presega ta naš majhen krog in pozitivno vpliva na širšo družbo.

Taborniki ustvarjamo boljši svet, vendar nekateri izmed nas to počnejo še posebno zagnano. Njihova glavna odlika je ta, da s svojimi znanji in izkušnjami otrokom in mladim nudijo varen prostor, kjer imajo proste roke pri iskanju svojega pogleda na svet. Nudijo jim prostor, kjer se lahko preizkušajo, kjer sebi in drugim pokažejo, česa so sposobni. Pri tem mogoče kdaj na poti proti cilju hodijo izven idealne smeri, se včasih pri kakšni odločitvi malce opečejo, kdaj pa kdaj morajo poiskati alternativne poti. Vse to podaljša čas potovanja, ampak osebe, ki razumejo otroke in mlade, vedo, da čas ni bistvenega pomena, ampak je izkušnja tista, ki šteje.

Ti ljudje tudi vedo, da so mladi ustvarjeni za uresničevanje divjih idej – predvsem tistih, ki obljublajo noro dogodivščino ali dogodek, za katerega se zdi, da je neizvedljiv, saj tega prej ni naredil še nihče. Ne glede na to, kako neverjetne se zdijo te ideje, pri njihovi realizaciji aktivno sodelujejo, spodbujajo in pomagajo.

Odlika takih ljudi je širok pogled na svet. To je ključno, saj pomaga umeščati taborništvo v družbo – da le-ta počasi odpira oči in ji je vse bolj jasno, da smo taborniki njen nepogrešljiv sestavni del. To je tek na zelo dolge proge, ki pa ima tudi etapne zmage. S tem, ko mladi družbi sporočajo, kdo smo taborniki, kaj delamo in kako vrhunsko to počnemo, nehote sebi dvigujejo samozavest. To pa v svojem življenju potrebuje prav vsak od njih.

Žal ni veliko takih ljudi, ki zmorejo vse to. Zdaj je med nami eden manj – en Tabornik manj. Aleš Posega, brez tebe taborniki ne bili to, kar smo. Postavil si naše temelje, imel si vizijo, ki si ji sledil. Pri tem si pustil sledi, ki jim mi zdaj sledimo. V čast in ponos nam je, da smo lahko skupaj ustvarjali boljši svet.

Tabornice in taborniki
Mestne zveze tabornikov Ljubljana

Taborništvo v in po svetovni pandemiji

Besedilo: Jernej Stritih, starešina ZTS

V zadnjih mesecih smo spoznali, da je taborništvo lahko tudi individualen in družinski šport. Izvajanje vodovih srečanj in skupnih akcij v rodovih, po območjih ter na zvezni in mednarodni ravni je bilo zaradi pandemije prekinjeno in deloma prestavljeno na medmrežje. A taborniške vrednote in večšine so nam še kako prav prišle tudi v osami. Na nov način se izkazuje, kaj pomeni biti samostojna, odgovorna, aktivna in solidarna osebnost, kar je vzgojni smoter taborništva. Vse človeštvo skupaj je izpostavljeno virusu, a upremo se mu lahko le z medsebojno fizično oddaljenostjo.

Pandemija je izziv, s kakršnim se ljudje soočimo le redko, še nikdar pa se s takim izzivom nismo soočili v kontekstu globalizirane družbe in gospodarstva enaindvajsetega stoletja. Pod vprašaj se postavljajo mnogi vzorci organizacije in načini delovanja, ki smo jih v zadnjih desetletjih imeli za samoumevne. Kažejo se tudi razlike v posledicah med državami glede na njihovo vodenje, družbeno kohezivnost in zmogljivost odgovora. Človeštvo ima na izbiro, ali se bo z izzivom ustvarjanja "nove normale" soočilo v medsebojnem sodelovanju in solidarnosti ali pa se bodo posamezne države, skupnosti ali družbeni razredi zaprli vase in poskušali obvarovati le sebe.

Taborniki kot del svetovnega skavtskega gibanja ustvarjamo boljši svet. Zdaj je čas, ko lahko kot organizacija in kot posamezniki največ naredimo za uresničevanje tega poslanstva.

Izzivov smo se lotili ob upoštevanju taborniški zakonov, ki so ob tem pridobili nov pomen, še posebej šesti zakon, ki pravi, da je tabornik discipliniran, in sedmi, ki pravi, da tabornik tudi težave premaguje z dobro voljo. Seveda so do izraza prišli še zanesljivost, zvestoba, pripravljenost pomagati, vedoželjnost in nenazadnje zdravje samo. Taborniki smo izpolnili svoje naloge v okviru Civilne zaščite na državni in lokalni ravni, širšemu krogu družin predstavili taborniške predloge za aktivnosti v okviru Taborniške ropotarnice in organizirali ali se vključili v najrazličnejše programe pomoči.

S koncem epidemije v Sloveniji je čas, da se soočimo z dolgoročnejšimi posledicami in temu prilagodimo

soje delovanje. Osnovne taborniške aktivnosti so ob upoštevanju splošnih priporočil že možne. Zaenkrat je še negotovo, kako bo s programom večjih dogodkov v bližnji prihodnosti, a verjamemo, da bomo poleti nekako lahko izvedli taborjenja in izobraževalne tečaje. Zaradi epidemije je poleg izvajanja programa ogrožena tudi finančna stabilnost ZTS, predvsem zaradi izpada prihodkov od mednarodnih skupin v našem taborniškem centru v Bohinju, ki v normalnih letih predstavljajo približno četrtino vseh naših dohodkov. Da bi zagotovili finančno preživetje, smo v strokovni službi izkoristili možnost subvencioniranega čakanja na delo in kar se da znižali ostale stroške. Pripravljamo nov finančni načrt za leti 2020 in 2021 z različnimi scenariji delovanja glede na možne omejitve v prihodnosti. Predstavili ga bomo na skupščini, ki bo v soboto, 25. junija, v Bohinju.

Čeprav je v časih prihajajoče gospodarske krize in povečanih humanitarnih potreb na vseh področjih to težko, se posvečamo tudi zagotavljanju sredstev za čim manj moteno delovanje organizacije. Veseli bom vseh donacij preko spletne strani www.taborniki.si/podprite-nas/, hkrati pa želimo aktivirati naše taborne centre in prostore za družinske taborniške počitnice v času, ko bodo možnosti za počitnikovanje na tujem omejene.

V naslednjih mesecih nam bo še kako prav prišel pogum, da se skupaj z drugimi deli družbe soočimo z novimi izzivi in v skladu s svojim poslanstvom, načeli in zakoni razvijemo tudi nove pristope, aktivnosti in oblike dela.

Skrivnostni primer: dolg poletni dan

Besedilo: Maja Kramar, ilustracije: Darja Petrič

Si pripravljen, pripravljena na malce neobičajen skok v poletje? Spoznaj Noro! Nora ima 8 let in je pred kratkim ustanovila svojo detektivsko agencijo. Primere v svojem okolju raziskuje in rešuje s svojimi prijatelji, tokrat pa je za pomočnika, pomočnico izbrala tebe! Preden postaneš detektiv, detektivka, te bo Nora popeljala čez čisto pravi trening za urjenje tvojih sposobnosti. Potrebuješ le trdno voljo in svojo detektivsko knjižico.

Zjutraj vedno zbudi telo

Ko zjutraj vstaneš, je najbolje, da takoj čimbolj izostriš svoje detektivske čute. To storiš tako, da:

se dobro pretegneš,

prezračiš prostor

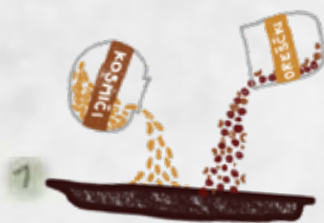
ter trikrat globoko vdihneš in izdihneš.

S pomočjo dihalne vaje svoje telo pripraviš na nov dan.

Si že kdaj videl, videla začudeno ribo? Prav ti se boš sedaj spremenil, spremenila vanjo. Globoko vdihni skozi nos in nato skozi usta izdihni "aaa", tako da na široko odpreš oči, usta in se začudeno nasmejiš. Pri tem ne gubaj čela. Pazi, da z na stežaj odprtimi usti koga ne poješ. V začudeno ribo se spremeni vsako jutro vsaj 10x (Petra Šuštar, bit.do/zacudena-riba).

Zajtrk za moč

Nora ve, da je zajtrk zelo pomemben obrok. Trudi se pripraviti zdrav zajtrk. To pomaga njenim možgančkom, da lahko rešujejo težke naloge. Pripravi si podoben zajtrk tudi ti!

1 V pekač stresi različne kosmiče, semena, oreščke.

2 Vse skupaj zmešaj z olivnim ali kokosovim oljem in medom.

3 Pečica se mora segreti na 130° C.

4 Postavi pekač v pečico (da se ne spečeš, se zaščiti s kuharskimi rokavicami ali prijemalkami).

5 Vsakih 7 minut premešaj (ponovi od 4x do 6x, odvisno, kako hrustljivo granolo želiš).

6 Granolo ohladi in pospravi v kozarec/posodo.

7 Ješ jo lahko v različnih kombinacijah. Z jogurtom, skuto, mlekom, rastlinskimi napitki, dodaš lahko različno sadje, med, marmelado ...

STARŠI

Članek je pisan tako, da otroka navaja na skrb zase in preživljanje časa v naravi, kjer se lahko prek igre marsičesa nauči. Vendar bo vsaj pri mlajših potrebne nekaj vaše pomoči in spodbude. Tako lahko skupaj preživite čas v naravi. Igrajte se, uživajte, saj bo to tudi za vas bogata izkušnja. Skozi igro lahko člani taborniške večine opravljajo tudi doma med počitnicami. Prosite vodnika, da vam pošlje zahteve za veččine, ki si jih je otrok izbral.

Naredite plan, kaj lahko naredi doma in to sproti beležite, dodajte fotografije, da bo lahko otrok to pokazal vodniku, ki mu bo večino priznal. Še več aktivnosti v gozdu lahko najdete v *Priročnik za učenje in igro v gozdu*, ki je dostopen na povezavi: bit.do/ucenje-in-igra-v-gozdu; in v Taborniški ropotarnici, ki jo lahko najdete na povezavi: www.taborniki.si/ropotarnica/.

Začetek gozdne dogodivščine

Zdaj si pripravljen, pripravljena na raziskovanje. V nahrbtnik zloži vodo, malico (narezano zelenjavo, oreščke in sadje), povečevalno steklo, knjigo o naravi, nožek, alkoholni flomaster, zvezek in barvice ali voščenske. Pred odhodom se ustrezno zaščiti. Zdaj pa AKCIJA, odkrijmo, kaj vse se dogaja v gozdu! Ko določeno nalogo opraviš, jo na spodnjem seznamu odključuj.

Nekaj idej za knjige o naravi, ki jih lahko neseš s seboj v gozd:

Weiss, Christian. *Mladi Robinzon: V gozdu*. Ljubljana: Mladinska knjiga založba, 1998.

Oftring, Bärbel. *Gremo v gozd*. Ljubljana: Mladinska knjiga založba, 2012.

Bajd, Barbara. *Moji prvi listavci*. Ljubljana: Mohorjeva Celovec, 2010.

Zommer, Yuval. *Moja velika knjiga o žuželkah*. Grlica, 2020.

Nekje v gozdu naredi svoj kotichek, tam bo baza za reševanje detektivskih primerov. Pri tem je pomembno, da spoštuješ naravo in vanjo ne posegaš preveč (ne lomi svežih dreves, ne vrezuj stvari v drevo itn.). Ko kotichek zapustiš, pa ne pozabi pobrati vseh stvari, predvsem smeti. Pred kotichek na tleh naredi tudi svoj grb iz naravnih materialov.

OPRAVLJENO

Svoj kotichek zdaj še zaščiti pred nepridipravi! Okrog naredi naravni poligon ali progo preživetja. Iz naravnih materialov, ki jih najdeš na tleh, lahko narediš ovire. Iz vrvi lahko med drevesi spleteš pajkovo mrežo, ki jo potem prehodiš tako, da se ne dotakneš vrvi.

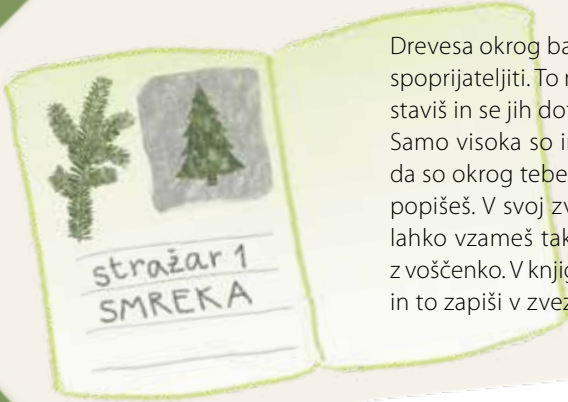
OPRAVLJENO

VODNIKI

"Igra je najvišja oblika raziskovanja" (A. Einstein). Igra je tudi metoda učenja pri medvedkih in čebelicah, zato je izjemno, če znanje, ki ga želiš predati svojim članom, "zapakiraš" v igro. Tako se bodo nezavedno učili in to je tudi naš namen – da taborništva ne enačijo s šolo, kjer sedijo in pišejo v zvezke, temveč se učijo skozi izkušnjo. V članku

najdeš nekaj idej, kako uporabiti gozd kot učilnico, tudi večine lahko osvajate na ta način. Morda pred počitnicami izberite takšne veščine, ki jih lahko osvajajo sami ali v družbi družinskih članov. Napišite zahteve za določeno veščino, da lahko potem le delajo kljukice. Ideje iz tega članka lahko porabite tudi za pripravo aktivnosti na taborjenju.

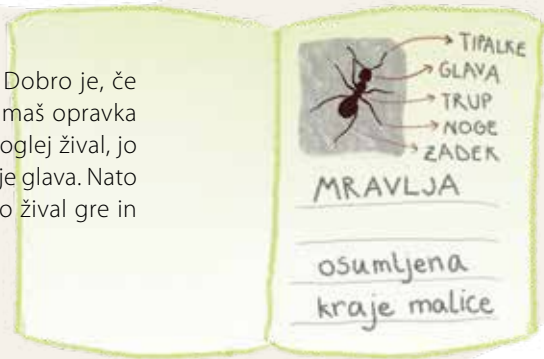
Drevesa okrog baze so odlični stražarji, zato se je z njimi pametno spoprijateljiti. To najlažje dosežeš tako, da greš do njih, se jim predstaviš in se jih dotakneš. Tako lahko ugotoviš, da niso tako strašna. Samo visoka so in imajo široke krošnje. Če dobro opazuješ, vidiš, da so okrog tebe različna drevesa in najbolje je, da svoje stražarje popišeš. V svoj zvezek nariši ali nalepi njihove liste, odtise pa jim lahko vzameš tako, da daš list papirja na lubje in papir pobarvaš z voščenko. V knjigi, ki jo imaš s seboj, poglej, kako se drevo imenuje, in to zapiši v zvezek ob zbrane podatke. Drevo lahko tudi narišeš.

OPRAVLJENO

Odkrij še ostale prebivalce gozda. Dobro je, če jih popišeš čim več, da veš, s kom imaš opravka in kako nevarni so. Z lupo si dobro oglej žival, jo nariši, ugotovi, koliko ima nog in kje je glava. Nato pa v knjigi poskusi odkriti, za katero žival gre in s čim se prehranjuje.

OPRAVLJENO

Uf, naporno je tole detektivsko delo, ampak zdaj vsaj veš, kdo s teboj deli svoj prostor. Nikar ne pozabi, da je treba z vsemi bitji v gozdu ravnati previdno. Le tako boš lahko v njem še dolgo raziskoval, raziskovala.

Zaključek dneva

Nora in njeni detektivski prijatelji ob koncu dneva običajno v tišini uredijo svoje misli, da se pripravijo na počitek. Pridruži se jim!

Usedi se na tla ali na podlago za sedenje. V spodnji kvadratki nariši ali zapiši, česa si se naučil, naučila in katere veščine bi lahko s svojim novo pridobljenim znanjem osvojil, osvojila (npr. Gibalček, Kuhar Začetnik, Ljubitelj živali, Prijatelj gozda).

Ko vse zapišeš, odloži revijo ali svojo detektivsko knjižico, uleži se in zapri oči. Naredi nekaj globokih vdihov in izdihov in z mislimi odplavaj v današnja prijetna doživetja. Tako se pripravi na nove dogodivščine, ki te čakajo jutri.

Vrtnarjenje na balkonu je zakon!

besedilo: Maja Kramar, ilustracije: Jovana Đukić

Vedno več ljudi se zaveda, da k zdravemu načinu življenja veliko prispeva tudi prehrana. V trgovini lahko najdeš mnogo izdelkov z različnimi porekli in oznakami (npr. ekološko, biološko, naravno, domače), pa vendar si lahko o resnični zgodbi hrane zares prepričan, prepričana šele, če jo vzgojiš sam, sama. Ali ne bi bilo super, da bi imeli vedno pri roki svežo, naravno in domačo hrano z znanim poreklom, pridelano na okolju in človeku prijazen način?

V članku boš našel, našla nekaj idej, kako lahko doma poskrbiš, da boš imel, imela domače pridelke vedno pri roki, pri tem pa boš poskrbel, poskrbela tudi za dozo zabave. Razlika med domačo in kupljeno zelenjavo je ravno v tvojem prispevku in v izkušnji – menda ima zelenjava, ki jo prideláš sam, sama, čisto drugačen okus. Te zanima več? Vabim te, da poskusiš!

STARŠI

Če imate vrt, tako ali tako vrtnarite, a tudi če ga nimate, imate skoraj gotovo balkon ali vsaj okenske police. Če med idejami, ki vam jih nudimo v reviji, ne najdete ničesar uporabnega zase, je splet poln idej, kako se da vrtnariti tudi brez vrta. Samooskrba s hrano je vedno pomembnejša z vidika prehranjevanja, pa tudi z vidika povezovanja z naravo. Vrt je najenostavnejši način, ki nam omogoča, da gledamo rasti tisto, kar smo zasadili. :)

Oznake lahko ustvariš tudi s pomočjo porisanih kamnov.

Na paleto lahko pritrdiš tudi kozarce, v katere nasadiš zelišča.

USTVARI SVOJ VRTIČEK

Tudi če nimaš vrta, lahko ustvariš svoj vrtiček na balkonu, na okenski polici oz. drugje. Pomembno je le, da je prostor dobro osvetljen. Na teh straneh lahko najdeš nekaj idej, kako si urediti vrtiček. Gre-dice lahko v večini primerov ustvariš predvsem iz odpadnih materialov in jih na ta način ponovno uporabiš, kar pripomore k trajnostnejšemu načinu vrtnarjenja (in življenja).

VODNIKI

Najprej bi rada tudi vas s člankom navdušila in motivirala, da se odločite za preureditev svojega balkona ali okenske police. Nadaljujem pa s tem, da se lahko v naslednjem taborniškem letu odločite z vodom narediti vodov vrtiček. Če imate hiško, je to toliko lažje. Če ste na šoli, se lahko dogovorite, da se priključite njihovem projektu ali ga začnete. Verjetno se lahko tudi s kakšnim staršem, stari staršem dogovorite, da uredite njegov vrt ... Možnosti je res veliko. Z ustvarjanjem skupnega vrta ne ustvarite le pridelkov, temveč se tudi priučite skrbi za skupno dobro, medsebojnega sodelovanja in povezovanja z naravo.

Iz palet lahko ustvariš večnadstropno gredico in v vsako odprtino nasadiš zelišča ali celo solato.

Ne pozabi tudi označiti, kaj kje raste – za to lahko uporabiš kar odrabljene sladokolne palčke.

Stare konzerve lahko ponovno uporabiš in jih polepšaš tako, da narediš lepilo iz vode in moke, ga s čopičem namažeš po celi površini in nato na kozarce nalepiš papirnate prtičke ali jih porišes z barvami, ki so vodoodporne.

Uporabi staro leseno lestev za poličke.

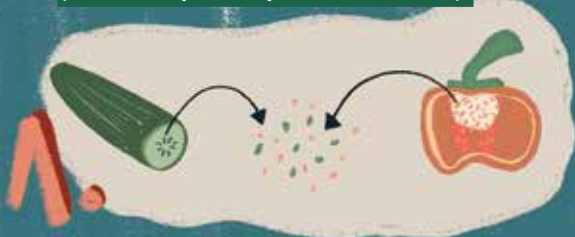
KAKO ZAČETI? S SEMENI!

Semena lahko kupiš v kmetijskih zadrugah, agromarketih, drevesnicah in v čisto običajnih trgovinah. Povprašaj tudi prijatelje in znance, morda ima kdo doma odvečna semena in lahko naredita izmenjavo.

Če želiš semena pridobiti kar iz delov rastlin, ki bi jih doma načeloma zavrgli, je na spodnjih ilustracijah prikazanih nekaj trikov. Super je, da se prej pozanimaš, kateri del leta je najbolj primeren za sajenje določenih rastlin, a brez skrbi, semena lahko tudi "arhiviraš" in ustvariš svojo semenarno!

SHRANJEVANJE SEMENK:

IZ ZELENJAVE ODSTRANIŠ SEMENA (KUMARE, BUČE, PAPRIKA ITN.).

SEMENA POSUŠIŠ V TOPLEM IN SUHEM PROSTORU.

SEMENA OČISTIŠ.

SHRANIŠ JIH V STEKLENIČKE ALI VREČKE, NANJE ZAPIŠEŠ IME, DA JIH NE POMEŠAŠ MED SEBOJ, IN JIH SKRBNO POSPRAVIŠ DO ČASA SAJENJA.

KAJ PA ORODJE?

Za začetek potrebuješ vrtnarsko orodje. Za vrt ponavadi potrebuješ večje orodje, za vrtnarjenje na balkonu pa njegovo manjšo različico.

Posode: nekam moraš vendar pretresti zemljo in posaditi rastline. Nekaj idej najdeš zgoraj.

Ročne grabljice:

pomagajo pri rahljanju zemlje.

Zalivalka:

lahko jo narediš tudi sam, sama iz stare plastenke, ki jo poljubno okraši.

ČAS ZA SEJANJE!

Ko je čas setve določene vrste:

1. PRIPRAVIŠ PRST ZA SEJANJE IN KORITA, V KATERA ŽELIŠ POSEJATI RASTLINE. KO RASTLINE VZGAJAŠ IZ SEMEN, JE DOBRO, DA JIH NAJPREJ ZASEJEŠ V MAJHNE LONČKE, KO RASTEJO, JIH POSTOPOMA PRESAJAŠ V VEČJE LONCE.

2. V LONČKE POSTAVIŠ SEMENA. DOBRO JE, DA SE PREJ POZANIMAŠ, S KOLIKO ZEMLJE PREKRIJEŠ SEME (PODATKI SE LAHKO OD VRSTE DO VRSTE RAZLIKUJEJO).

3. ZEMLJO NAVLAŽIŠ.

4. POČAKAŠ, DA RASTLINICA VZKLIJE IN ZRASTE, POTEM JO LAHKO PRESAJAŠ V VEČJA KORITA. V VEČJA KORITA LAHKO ZASADIŠ TUDI VEČ SADIK SKUPAJ, PAZI LE, DA BODO NA PRIMERNI RAZDALJI (TA SE TUDI SPREMINJA OD VRSTE DO VRSTE).

PREBERI VEČ

- Schaht, Mascha. *Vrt na balkonu*. Ljubljana: Mladinska knjiga založba, 2018.
- Elzer Peters, Katie. *Naj zraste spet: vnovična uporaba ostankov zelenjave, semen in gomoljev*. Ljubljana: Mladinska knjiga založba, 2020.
- Aubrecht, Mario. *Vrtnarjenje za popolne začetnike*. Dobre zgodbe.
- cutt.ly/vrtnarjenje-za-zacetnike.

Vzgajanje sadike iz semena je za plodovnice lahko nekoliko dolgotrajen postopek. Dobro je, če že to jesen ali zimo poskusiš z vzgajanjem sadik za paradižnike, ki jih želiš jesti prihodnje leto poleti.

Če nimaš dovolj majhnih lončkov, lahko semena zaseješ tudi v prazne jajčne lupine, nato pa jih kar skupaj z jajčno lupino presadiš v večje lonce.

Ročna lopatka: za polnjenje lončkov z zemljo. Če nimaš lopatke, lahko uporabiš tudi žlico.

Material za privezovanje (najbolje vrvi iz naravnih materialov) **in palice** (najboljše jih je nabrati kar v gozdu, sicer pa se dobi tudi bambusove): nekatere rastline, npr. paradižniki, potrebujejo oporo, da se ne zlomijo.

Vrtno škarje: priskočijo na pomoč v številnih vrtnarskih zadregah.

Rokavice: za zaščito rok.

Pršilka: z njo po sejanju navlažite zemljo. Če bi jo kar zalili, bi lahko seme pobegnilo. Pršilko lahko narediš tudi iz stare embalaže, tiste za pomivanje oken ali čistil; a pazi, da jo res dobro umiješ.

Spakirajmo za večdnevni bivak!

Besedilo: Eva Rajh in Matej Kelemen, fotografije: Matej Kelemen

Vodnik ti je sporočil, da se boste letos odpravili na pohodni bivak. Pot vas bo vodila skozi gozdove, hribe in doline, cilj pa bo lepa obala ob jezeru. Kako se pripravim na kaj takega? Kaj vse moram imeti s sabo in kako bom to vse nosil, nosila? To so verjetno vprašanja, ki ti rojijo po glavi. V tem članku bova poskušala odgovoriti nanje in te bolje pripraviti na bivak – s pravilno pripravo je bivak izkušnja zabavna in nepozabna.

OPREMA

Oprema je zelo pomemben del priprave, saj boš vse, kar boš vzela, vzela s sabo v nahrbtniku, moral, morala nositi celo pot. Lažji kot bo tvoj nahrbtnik, lažje boš hodil, hodila, bolj se boš posvetil, posvetila sami okolici in užival, uživala na pohodu.

NAHRBTNIK

Za nekaj dnevni pohod je ponavadi priporočljivo, da ima nahrbtnik volumen okoli 45 litrov. Najpomembnejše je, da je nahrbtnik primeren tvoji velikosti. Naj ima tudi bočne pasove in nastavljive naramnice, da se ti lepo prilega.

OPREMA ZA SPANJE

Ponavadi sta to spalna vreča in podloga za spanje. Za pohodne bivake priporočava penaste podloge.

OSTALA OPREMA

Šotorka (vsak naj ima svojo), naglavna svetilka in rezervne baterije, nož, vrvica za bivak (3 mm širine in 5 m dolžine), nekaj konopljine vrvi, žlica, menažka (priporočava kovinsko, saj lahko v njej tudi kuhaš), prva pomoč, vžigalnice ali vžigalnik, telefon in prenosna baterija (power bank; potrebujeta ga vsaj dve osebi in zagotovo tudi vodnik, če slučajno potrebujete pomoč), čutara ali meh za vodo (vsaj 2 litra), hitrosušča brisača in kopalke.

OBLAČILA

S seboj imej vsaj en komplet oblačil, ki naj ostanejo vedno suha, anorak, jopo ali pulover ter oblačila, v katerih boš hodil, hodila. Izogibaj se bombažnim oblačilom, saj se počasi sušijo in zadržujejo vlago blizu telesa. Potrebujš pohodne hlače (kavbojke ali zelo kratke hlače niso dobra izbira), majico s kratkimi rokavi (izogibaj se majicam brez rokavov, saj te zaradi tankih naramnic nahrbtnik lahko ožuli), udobne nogavice, kapo s ščitom, šal ali ruto (buff) ter sončna očala.

OBUTEV

Najpomembneje je, da so ti čevlji udobni in si v njih vaje, vajena hoditi. Dobro je, da imaš s sabo še en par sandalov ali druge lahke obutve.

OSEBNA HIGIENA

Spakirano imej zobno ščetko in pasto, kremo za sončenje, kos ekološkega trdega mila, paket robčkov ter pinceto za odstranjevanje kloпов.

SKUPNA OPREMA

Kotliček

Lažje je skuhati večjo količino naenkrat.

Gorilnik in plinska kartuša

Kuhanje na gorilniku je hitrejše, hkrati pa je tudi veliko bolj varen in predstavlja manjše tveganje za požar v naravi.

Zložljiva žaga

Ena na skupino bo prišla zelo prav pri pripravi drv za ogenj.

Zložljiva lopata

Za pripravo varnejšega ognjišča in lukenj za veliko potrebo.

Kompas in zemljevid

Dobro je, da imate v skupini vsaj 2 kompasa in 2 karti, da lahko eden vodi in drugi spremlja.

KAKO SPAKIRAMO NAHRBTNIK

Preden začneš pakirati, skupaj z vodnikom sestavi seznam opreme, ki jo boš potreboval, potrebovala. Opremo poišči in jo pregledno zloži na tla sobe. Vso opremo, ki mora ostati suha, primerno zavaruj. Uporabi plastične vrečke ali vodoodporne vreče (*dry-bags*).

Ko se lotiš zlaganja opreme v nahrbtnik, na seznamu sproti označuj, kaj si že pospravil, pospravila. Začni z večjimi predmeti, ki jih med dnevom verjetno ne boš potreboval, potrebovala.

Hrana in voda

Za planiranje obrokov bo poskrbel vodnik, od tebe pa je odvisno, katere prigrizke boš vzela, vzela s seboj za takrat, ko ti med hojo zmanjka energije.

Dobra izbira so oreščki in suho sadje ali energijske ploščice. Računaj največ dva manjša prigrizka na dan. Upoštevaj tudi, da med hojo verjetno ne bo možno odvreči ovitkov in embalaže, zato jih nosi s seboj do primerne odlagališča.

S seboj nosi najmanj 2 litra vode in jo ob vsaki priložnosti natoči. Najpomembneje bo, da se med hojo izogneš dehidraciji, zato spij več vode, kot misliš, da je potrebuješ. Ker pri potenju izgubljaš tudi sol in druge minerale, imej s sabo nekaj šumečih tablet, da jih sproti nadomeščaš.

Najtežji kosi opreme prav tako spadajo na dno nahrbtnika in čim bližje hrbtišča. Pomembno je, da v nahrbtniku ni večjih praznih prostorov in da opremo zložiš tako, da bo obtežitev simetrična.

Lahko dostopni (v stranskih žepih ali na vrhu) naj bodo predmeti, ki jih boš pogosto ali hitro potreboval, potrebovala.

Levi stranski žep.

Desni stranski žep.

Zunaj nosi samo opremo, ki jo lahko pritrdiš dovolj stabilno in te ne bo ovirala med hojo.

Nepravilno pritrjene stvari

Pravilno pritrjene stvari

Ponavadi boš najprej spakiral, spakirala svojo opremo in šele nato od vodnika dobil, dobila predmete iz skupne opreme. Zato pazi, da je v nahrbtniku še dovolj prostora zanjo. Ker lahko dobiš tudi težje predmete, bodi pripravljen, pripravljena še enkrat zložiti vso opremo.

Ko si zložil, zložila vso opremo v nahrbtnik, si ga pravilno nastavi (prosi vodnika, da ti pomaga). Večino teže naj nosi pas, ki ga zapneš čez boke.

SEZNAM OPREME

Oprema za štiri dnevni bivak po taborniško:

- Nahrbtnik
- Spalka
- Podloga za spanje
- Brisača
- Kopalke
- Prva pomoč
- Toaletni papir
- Nož
- Kresilo in vžigalnik
- 2x vrv 5 m/3 mm
- Nekaj konoplje
- Žagica
- Gorilnik
- Oblačila

- Osebna higiena (pasta, zobna ščetka, milo, palčke za ušesa, krema za sončenje)
- Menadžka in pribor
- Šivanka in sukanec, "duct tape" (ovit na pohodne palice)
- Svetilka in baterije
- Voda (čutare ali meh) min. 2 l
- Pohodni čevlji
- Obutev za okrog bivaka (sandali)
- Pohodne palice
- Šotorka
- Vrečke za smeti
- Telefon
- Prenosna baterija (power bank)
- Dežna pelerinca
- Komplet suhih oblačil (2x nogavice, 2x spodnje hlače, trenirka, majica, flis, puhovka)
- Oblačila za hojo (pohodne hlače, majica, spodnje hlače, nogavice, kapa, sončna očala)

STARŠI

Življene iz nahrbtnika za nekaj dni bo vašega otroka naučilo, kako skrbeti zase in dobil bo večje spoštovanje do udobja, ki smo ga deležni doma (tekoča voda iz pipe, postelja, streha nad glavo ...). Otroci naj ne glede na starost sami zložijo stvari v nahrbtnik. Le tako bodo vedeli, kje so njihove stvari in kaj točno imajo s seboj.

ZA KONEC

Super, zdaj imaš vso opremo, vse je zloženo v nahrbtniku, oblečena imaš oblačila, v katerih boš hodil, hodila. Vse potrebščine za naslednjih nekaj dni imaš v nahrbtniku. Čakajo te dnevi preživetih v naravi in dobri taborniški družbi, kjer boš zagotovo doživel, doživela in videl, videla stvari, ki jih ne bi, če bi ostal, ostala na enem mestu. Želiva ti srečno pot!

VODNIKI

Pohodni tabor, na katerega se odpravimo z vodom, je odlična priložnost, da se člani še bolje spoznajo, gradijo vodov duh, da vidijo, česa vse so zmožni. Poleg tega se odprejo možnosti za različne aktivnosti, ki jih na statičnem tabornem prostoru ne bi mogli izvajati.

Pomembno je, da bivak prilagodiš svojemu vodu, saj se drugače ne boste imeli lepo. Če veš, da tvoj vod ni navdušen nad dolgo hojo s težkimi nahrbtniki, verjetno od bivaka, na katerem bodo vsak dan prehodili 20 km, ne bodo odnesli veliko, bivaki pa se jim lahko še dodatno zamerijo. Pot pripravi tako, da bo čim bolj zanimiva vsem članom in bodo na njej uživali.

Izkušnjo bivaka lahko izboljšaš tudi s pregledovanjem seznam opreme udeležencev bivaka in se na ta način prepričaš, da imajo najnujnejše predmete zagotovo s seboj. Pri mlajših članih je skupno pakiranje lahko zabavna aktivnost.

Vsi udeleženci in nekdo, ki ni z vami na bivaku, naj poznajo planirano pot. Sproti vse tudi obveščaj o napredku, možnih spremembah ali zapletih. Pomembno je, da vnaprej načrtuješ, kje boste dobili vodo in kje se boste ustavili.

Tudi coaching ni, kar se sprva zdi

Besedilo: Davor Kržišnik – Jolbe, ilustracije: Neža Krek, fotografije: Nina Medved

10. 4. 2020

Dragi dnevnik,

danes je moja glava polna vprašanj, nekatera so lahka, nekatera so mi dala misliti, na nekatera si pa sploh ne znam odgovoriti. Nešteto vprašanj. Še dobro, da sem si jih zapisovala, da lahko še naprej razmišljam o njih.

Ti razložim vse lepo po vrsti.

Veš, da sem pred dvema mesecema imela prvo srečanje s coachem Rokom. Predlagal mi je, naj delam vaje z orodjem Spoznaj se, in res sem jih vestno izpolnjevala. Nekatere vzamejo več druge manj časa, vendar so mi bile zelo všeč.

Ena od krajših mi je zlezla pod kožo. Preprosto vprašanje: "Kakšen dan je za mano?" Vse, kar je treba, je, da pomisliš na pretekli dan, na zadnjih 24 ur in s pomočjo lestvice od 0 do 4 označiš jakost posameznih občutij. Potem je zapisanih več posameznih skupin z različnimi kombinacijami občutij, recimo "zabavno, razigrano, navihano", "v zadregi, zbegano, nesproščeno" ali pa "ponosno, samozavestno, prepričan vase"; in tem skupinam vsak dan pripišeš oceno. Veš, nisem si mislila, da se vsak dan počutim tako zelo hvaležno, sprejeto in vredno. O tem prej nisem preveč razmišljala in zdaj, ko sem si pri tej vaji vsak večer vzela trenutek za razmislek, opažam celo, da že čez dan bolj razmišljam o svojem trenutnem počutju in sem dejansko bolj povezana s svojimi občutji. Res se spoznavam. Na precej drugačen in zanimiv način. Preplavljajo me vprašanja, o katerih prej nisem razmišljala, vrednotim odnose s prijatelji, znanci, sosedi in družino, na tak način pa se vedno bolj zavedam, kaj vse me je oblikovalo in me pripeljalo do te točke v življenju.

Z nekaterimi vajami še nisem začela. Začela sem s tistimi, ki so se mi zdele lažje, zdaj pa mislim, da je prav, da si vzamem čas še za katero drugo vajo in o sebi izvem še kaj več. Kako čudno se to sliši, ampak bo najbrž kar držalo!

Zdaj pa h glavnemu viru vprašanj. K Roku. H coachu Roku.

Imela sva že drugo coaching srečanje. Vse skupaj me je presenetilo, ker sem si stvari predstavljala drugače. Imela sem idejo, da bom Roku nekaj povedala, on pa mi bo svetoval ali pomagal iz svojih izkušenj, ker je starejši in bolj izkušen od mene. Ampak ne!

Se mi zdi, kot da celotno coaching srečanje govorim samo jaz. Saj vem, da sem velikokrat glasna in se zelo rada pogovarjam s Saro in Špelo, ampak to je pa že skoraj na drugem nivoju.

Zdi se mi, da Rok ves čas samo posluša in si vsake toliko časa kaj zapiše (rekel mi je, da mu to pomaga, da ostane bolj zbran in da česa pomembnega ne pozabi). In tudi če jaz ne vem več, kaj bi še povedala, je včasih kar tiho, meni je včasih nekoliko neprijetno, ker je tišina, vendar mi potem skoraj vedno še kaj pride na misel in mu lahko povem to. In kaj naredi Rok, postavi mi novo vprašanje! Nič drugega, vpraša me za kakšno podrobnost iz povedanega, češ, da ni razumel dobro ali kaj podobnega.

To me je nekoliko motilo, ker sem pričakovala nekaj čisto drugega, in sem potem po prvem coaching srečanju poiskala, kaj coaching sploh je.

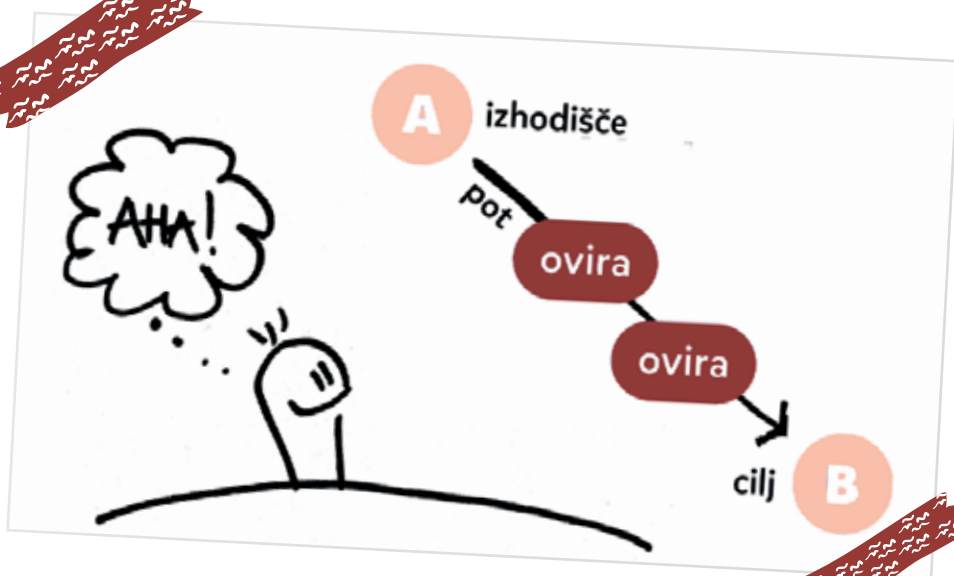

Našla sem več različnih definicij in razlag coachinga. Slovensko coaching združenje definira coaching kot: "Ciljno usmerjen, sistematičen, sodelovalen in interaktivni proces med coachem in klientom ali skupino z namenom razvoja posameznika ali skupine."

To mi ni preveč povedalo, zato sem iskala naprej, kako sploh deluje coaching, in ugotovila sem naslednje:

"... ne glede na različne definicije coachinga coach v pogovoru s posameznikom stranko uporablja posebej izbrana vprašanja. Ta vprašanja spodbujajo razmišljanje, iskanje notranjih virov, še neodkritih možnosti in strategij. Coach načeloma ne predlaga rešitev ali podaja sugestij. Njegovo delo temelji na spodbujanju miselnih procesov posameznika, s katerimi ta pride do rešitev, do katerih bi sicer prišel veliko težje ali pa morda sploh ne. Glavni cilj procesa coachinga je zmanjševati ovire in tako zagotoviti kar se da veliko uspešnost in učinkovitost posameznika, torej mu pomagati, da v polnosti uporabi svoje potenciale."

(iz Učbenika za coache PP)

"... vloga coacha je, da spodbuja razmišljanje posameznika in ga usmerja na poti zastavljanja ciljev, ki so zanj relevantni. Obenem pri posamezniku krepí odgovornost za doseganje zastavljenih ciljev. Oblikovanje in spremljanje akcijskega načrta je namreč sestavni del vsakega coaching sestanka. Tako coach sistematično podpira posameznika na poti od točke A do točke B oziroma pri doseganju zastavljenih ciljev na področju, ki si ga posameznik želi razvijati."

(iz Učbenika za coache PP)

"Coaching temelji na predpostavki, da so posamezniki ali skupine sposobni najti svoje rešitve, a namesto nasvetov potrebujejo le podporo pri zastavljanju in doseganju svojih ciljev. Coach posameznikom torej načeloma ne svetuje in jih ne mentorira, dober mentor pa pri svojem delu pogosto uporabi tudi coaching."

(iz Učbenika za coache PP)

In to vse dela Rok. Posluša in sprašuje in verjame, da lahko sama najdem svojo rešitev. Zato sva se zdaj na obeh srečanjih pogovarjala o mojih SMART ciljih. Koliko novega se naučim o sebi in o drugih stvareh! Zares sem zelo vesela, da sem zbrala pogum in se odločila, da v okviru PP programa začnem s coachingom.

Do naslednjega srečanja si moram zapisati vse cilje za vseh pet področij Proge izzivov, torej za postajo skrb zase, postajo prostovoljstvo, postajo druženje, postajo izkušnja v tujini in postajo pridobivanje znanja. Nekaj idej že imam, cilje moram še oblikovati in jih napisati v svojo beležko, ki jo uporabljam na srečanjih.

Rok je rekel, naj bodo cilji tudi SMART oz. pametni. Da si bom pomen kratice boljše zapomnila, sem jo bolj podrobno razložila spodaj.

S – specific – natančni – "Česa si želim?"

M – measurable – merljivi – "Kako bom vedela, da sem dosegla cilj?"

A – attainable – dosegljivi – "Katere vire imam na voljo za doseg cilja?"

R – relevant – pomembni – "Koliko ti je zares pomembna uresničitev tega cilja?"

T – time-based – časovno opredeljeni – "Do kdaj bi rada dosegla cilj?"

Vsak cilj, ki si ga bom zastavila, bo tako vseboval pet zgoraj omenjenih komponent oz. bo odgovoril na pet naštetih vprašanj. Vse cilje si bom zapisala v beležko, zato da bo črno na belem in da ne pozabim nanje.

Moj prvi cilj je, da se bova s coachem Rokom eno leto enkrat mesečno srečala na pogovoru o mojih potrebah in prevzemanju odgovornosti zase ter mojem sooblikovanju taborniške organizacije.

In sedaj mi je prišlo na misel še to, da ima vsak zakaj svoj zato, in začetna frustracija ob vprašanjih in njihovi nemogoči količini me sedaj navdaja z navdušenjem. Če si bom odgovorila na vsa Rokova vprašanja, bom imela veliko zatojev. In izvedela veliko novega!

Je vredno vrednotiti? V(r)edno!

Besedilo: Mark Baltič

Vrednotenje je pomemben del taborniških aktivnosti, ki ga izvajamo po organizaciji manjših in večjih akcij z namenom, da ocenimo svoje delo in rezultate, sodelovanje ekipe in izrazimo svoje počutje tekom celotnega procesa.

Običajno ga izvajamo po opravljenem delu organizacijskih ekip, po vodih pa vrednotimo tudi na izobraževanjih (npr. na vodniških in specialističnih tečajih, na Wood Badge tečaju ipd.). S tem člankom te želimo spodbuditi, da preizkusiš metode vrednotenja tudi s svojimi člani. Na ta način lahko otroke aktivno vključimo v program, saj imajo možnost povedati, kaj jim je bilo všeč in kaj ne, ter tako vplivajo na aktivnosti v prihodnosti. Hkrati pa se naučijo izražati in spremljati svoje občutke ter čustva.

VAREN PROSTOR

Preden začnemo razmišljati, s kakšnimi metodami vse bi se lahko lotili vrednotenja in kaj bi želeli od članov slišati, se moramo ustaviti pri bolj osnovnem vprašanju: Kje in kako ga izvajamo? Odgovor je preprost: V varnem prostoru. Kaj pa to pravzaprav pomeni?

Kot ne moremo izvajati programa s člani na taboru, ki so lačni (verjetno smo že vsi doživeli dan, ko je kosilo zamudilo in smo vsi praznih želodcev strmeli v prazno ter se spraševali, kaj je smisel vsega?!), tako tudi ne moremo dobiti iskrenih in uporabnih odgovorov od svojih članov med vrednotenjem brez varnega prostora.

V besedilu omenjamo "moderatorja" - to je oseba, ki vodi vrednotenje. Lahko vodnik, načelnik PP kluba, mentor, organizator aktivnosti ...

Kdaj dosežemo varen prostor je pravzaprav težko opisati, saj ne gre za fizično stvar, temveč za občutek, ko skupina ljudi zaupa ostalim članom in verjame, da ga ti poslušajo ter da sprejmejo njegove misli in besede. Na kratko - počutimo se varno in OK!

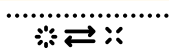

Zato bomo raje našli par napotkov, ki pomagajo pri ustvarjanju varnega prostora. Začnemo lahko z zelo konkretnimi stvarmi, kot so:

- Izberemo tih in prijeten prostor (lahko ga predlagajo tudi člani sami oz. si ga že prej uredijo).
- Imamo (v programu) čas namenjen vrednotenju, ko nimamo še 100 drugih opravil, ki čakajo na nas.
- Sedimo v krogu in govorimo po vrsti. Na ta način govori le eden naenkrat in ostali ga lahko sproščeno poslušajo, saj vedo, da bodo prišli tudi sami na vrsto.
- Moderator je del kroga. Kot moderatorji odgovarjamo na zastavljena vprašanja in tako postajamo del skupine in hkrati tudi zgled.
- Ko član zaključi s svojim delom vrednotenja, sprejmemo informacijo (se zahvalimo, mu postavimo dodatna vprašanja, če nas še kaj zanima oz. če česa nismo razumeli).
- Na vrednotenje se pripravimo. S seboj imamo urnik sestanka/tekočega dne, uro (ne telefona), osvežilno pijačo ter si načrtamo potek in metode vrednotenja. Če te zanima več o teh, vabljen, vabljeni, da nadaljuješ z branjem (najboljše šele prihaja).
- Krog vzpostavimo po načelu zaupanja. Udeležence seznanimo s tem, da kar se v krogu pove, v krogu tudi ostane oz. se preda naprej na način, da varujemo zasebnost posameznika.

S pomočjo varnega prostora se zgradi zaupanje, ki je bistveno za dobre odnose in dobra vrednotenja.

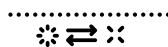

KAKO ZAČNEMO VREDNOTENJE?

Vrednotenje vedno začnemo z vprašanjem: "Kako se počutiš?" In potem je ponavadi prvi odgovor: "No, danes mi je bilo fajn ..." Nenenenene. Želimo vedeti, kakšno je trenutno počutje. Pa kakšno je bilo čez dan. Odgovori so lahko npr. vesel, srečna, otožna, jezen, navdušen, utesnjena, polna pričakovanj (če ne drugje, najdeš seznam na Facebooku, ko lahko v objavo zapišeš tudi svoje občutje in zraven čustvenčka ... Saj veš, kako gre: "Mark se počuti motivirano!")

Nismo navajeni govoriti o svojih občutkih in ravno zaradi tega je še bolj pomembno, da spodbujamo člane, da se jih naučijo izražati.

Zanimivo je, da imajo starejši člani s tem več težav kot mlajši – oni so do izražanja svojih občutkov precej bolj sproščeni. S tem, ko izrazimo svoja občutenja, vsi v krogu vedo, razumejo ozadje sočlanov in tako npr. nekoga, ki je slabe volje, ne provocirajo po nepotrebnem.

Kaj se zgodi, če občutkov ne damo ven? Skrivoma se bodo poskušali prikazati med vrednotenjem. Tako bo nek član vse programske dejavnosti označeval za slabe in brezvezne, čeprav je samo žalosten, ker pogrša svoje starše. Če pa predhodno pojasni svoje občutke, potem so odgovori in komentarji o aktivnosti bolj vsebinski in nam uporabni.

Priporočila za pogovor o občutkih in čustvih

- Ko se pogovarjamo o občutkih in čustvih, velikokrat rečemo, da doživljamo ali pozitivne ali negativne občutke oz. čustva. Da se izognemo napačnim interpretacijam, raje uporabljamo izraza prijetno in neprijetno čustvo. Ker npr. jeza je neprijetno čustvo, ki je sicer lahko destruktivno/negativno (prijatelj te heca, ti se razjeziš in ga v jezi udariš), lahko pa je tudi uporabno (ko si jezen, ker je tvoj prijatelj ostal brez malice in to vodi v akcijo – greš povedat vodniku).
- Če se pogovor ustavi, si lahko pomagamo z naslednjimi vprašanji: Kako pa si ti s tem? Bi rad naredil, naredila drugače? Kaj v tem trenutku potrebuješ? Česa si želiš?

Priporočila za vzpostavljanje varnega prostora:

- S tem, ko kot moderatorji tudi odgovarjamo na vprašanja, lahko prebijemo led med prvimi vrednotenji, dokler člani še niso sproščeni.
- Kot moderatorji poskrbimo, da se člani ne prekinjajo in si ne skačejo v besedo! Prvih nekaj vrednotenj je to še treba početi, potem se pa člani hitro navadijo, da bodo prišli na vrsto (damo jim čas).
- Ko drugi govorijo, jih radovedno poslušamo. Če nas res zanima, kaj si člani mislijo, bodo to tudi čutili in temu primerno govorili.
- Veliko sprašujemo.

KAJ LAHKO VREDNOTIMO?

Vrednotimo lahko seveda karkoli. Lahko vrednotimo tudi, ali je trava na tabornem prostoru dovolj zelena. Ampak, je to smiselno? Osredotočimo se raje na stvari, na katere imamo vpliv. Ali so bila navodila za igro dovolj jasna? Ali smo izvedeli, da gremo na bivak dovolj zgodaj? Ali smo se dovolj potrudili pri postavljanju šotora? Pogosto je treba kakšne odgovore članov malo "upogniti", da postanejo koristni.

Poglejmo primer. Član nam na vrednotenju reče: "Delavnica mi ni bila všeč, ker je deževalo." Ker (verjetno) na vreme ne moremo vplivati, bi dobili raje informacijo, kako delavnico izboljšati, ne da bi se ozirali na dež. Torej odvrnemo: "Aha, hvala za tvoj pogled. Me pa vseeno še zanima, če se ne oziramo na dež, kaj natanko ti je bilo med delavnico moteče? Kako bi ti izboljšal to delavnico med dežjem?" Verjemite, da nam lahko člani dajo rešitev, na katero nismo niti pomislili.

METODE

Sobni termometer

Kako deluje sobni termometer? Podamo vprašanje vsem (npr. kako ste zadovoljni s čistočo prenosnih stranišč?). Potem pa vsi zamižijo, iztegnejo roko predse, iztegnejo palec ter ga obrnejo v eno izmed treh smeri: gor, vodoravno ali dol. (npr. če si res zadovoljen s čistočo, daš palec gor, če lahko živiš s tako čistočo, kot je trenutno, postaviš palec vodoravno, če se ti pa stranišča rahlo gabijo, pa palec postaviš navzdol). Tako moderator vidi palce vseh članov in lahko začuti temperaturo sobe.

Mižanje omogoča, da se vsak odloči po svoji vesti (in se ne obremenjuje s pogledi ostalih članov).

Metodo lahko uporabimo tudi na začetku aktivnosti, da ugotovimo, koliko člani že poznajo tematiko. Npr. pred postavljanjem bivaka vprašamo, koliko imajo občutek, da znajo uporabljati vozle. Če usmerijo palec gor, lahko gremo kar takoj k postavljanju bivaka, saj bi se s ponavljanjem vozlov dolgočasili. Če pa kdo ne zna vozlov, ni izpostavljen, saj ostali člani mižijo.

Dve zvezdici in želja (2 stars & a wish)

To je hitra metoda za pridobivanje povratne informacije o aktivnosti. Najraje jo uporabimo takoj po koncu aktivnosti.

- Dve zvezdici predstavljata dve stvari, ki sta bili dobri. Lahko npr. nadaljuješ povedi: Res mi je bilo všeč, ko si ... / Zelo dobra ideja je bila, ko ... / Zelo si pritegnil mojo pozornosti, ko si ...
- Pri želji udeleženci izrazijo, kako bi lahko izboljšali aktivnost. Super je, ker je "želja" in ne "kritika". Zelo pomembno je, da jo udeleženci povedo, čeprav jim je pogosto to težko. Lahko npr. nadaljujejo povedi: Lahko bi dodal še ... / Lahko bi uporabil drugačen način za ... / Moj predlog je, da ...

Pet prstov

Iščemo pet informacij, pri čemer se z vsakim izmed prstov na roki osredotočamo na drugo.

- Palec – Kaj je bilo dobro?
- Kazalec – Kaj bi okregal, okregala in kako bi se to dalo izboljšati?
- Sredinec – Kaj je bilo slabo in bi poslal, poslala v tri pisane marjetice?
- Prstanec – Kaj bi obdržal, obdržala?
- Mezinec – Česa je bilo premalo?

Ko vrednotimo, najprej odpravimo vsi palec, nato vsi kazalec itn.

Foto: Rod zelene sreče

Knjižica za vrednotenje

Za več metod, ki vsebujejo tudi druge načine vrednotenja (ne le pisanje in golo govorjenje), si poglej povezavo: (bit.do/vrednotenje). Vabljen, vabljeni, da si knjižico natisneš in jo uporabiš na vrednotenju skupaj s svojimi člani!

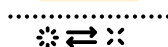
Priporočila za bolj sočne odgovore

Pri vrednotenju velikokrat na koncu pridemo do nizanja plusov in minusov aktivnosti. Lahko pa vodimo pogovor z bolj domiselnimi vprašanji, ki privedejo do bolj bogatih in zanimivih odgovorov. Nekaj primerov vprašanj imaš spodaj:

- Česa si se danes naučil, naučila?
- Kaj te je danes vrglo na rit?
- Kaj si že vedel, vedela, pa si danes na novo odkril, odkrila?
- Kaj si se danes naučil, naučila o sebi?
- Lahko z enim stavkom povzameš najbolj pomembno stvar?
- Kaj je bil danes tvoj *AHA moment*? (ali *OH, NE! moment* ali *O, JA! moment*?)
- Je kaj, za kar bi si želel, želela boljše pojasnilo?

Ne pozabimo, da vrednotenja lahko postanejo tudi najboljši, najbolj intimen čas v dnevu, ko si s svojimi člani vzamemo pol ure ali kar celo uro in se sproščeno in iskreno pogovarjamo o svojih občutkih in čustvih, spoznanjih, dobrih stvareh in stvareh, ki rabijo še malo "šraufanja", da bodo res **dobre.**

ZA KONEC

Kako postanemo dober moderator vrednotenja? Najprej moramo moderirati vrednotenje. Potem razmišljamo, kaj je bilo dobro in kaj bi še lahko izboljšali. In potem poskusimo spet. In tako ponavljamo.

Lahko se spominjamo vseh dobrih štosov preteklega dne in sanjamo, kako bi lahko stvari bile boljše v prihodnje. Vsekakor se pa na takih stvareh gradi skupinski duh in nepozabno taborniško vzdušje, ki nas spremlja še dolgo časa po zadnjem skupinskem objemu, s katerim zaključimo zadnje vrednotenje na taborjenju.

Ne pozabimo! Pomemben korak pri vrednotenju je tudi ta, da kasneje (zapisana) vrednotenja pregledamo. Pomembno je, da člani občutijo spremembo in vse skupaj dobi zaključen smisel.

PREBERI IN POGLEJ VEČ

Bitenc, Vesna et. al. *Učbenik za coache popotnikov in popotnic*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2018. Dostopno na spletnem naslovu: bit.do/ucbenik-coachi-PP

De Bono, Edward. *Naučite svojega otroka razmišljati*. Zgornja Kungota: Založba Rotis, 2014.

Mohr, Tara. *Playing Big*. London: Cornerstone, 2014.
Osório, Marianne in Shread, Charlie. *School Circles*. Dokumentarni film. Nizozemska, 2019.

Foto: Rod soških mejašev

Prekajeno Zemljo brez ledu, prosim!

Besedilo: Severin Nemeč Herkess, ilustracije in grafi: Darja Čadež, fotografija: Pija Šarko

(prirejeno po posebni izdaji tednika *Mladina* - podnebne spremembe).

Segrevanje našega planeta ni več nekje daleč na obzorju in nas bo morda doletelo čez nekaj desetletij. Podnebne spremembe, ki so se še ne dolgo nazaj marsikomu zdele nekaj abstraktnega, s čimer se bodo, če sploh, ubadale naslednje generacije, so tukaj med nami in vsako leto pokažejo svoj grši obraz. Posledice globalnega segrevanja, kot so vročinski valovi, poplave, neurja, gozdni požari in suša, lahko ljudje že občutimo na lastni koži. Podnebne spremembe pa ne ogrožajo le naših ekosistemov, temveč poglobljajo tudi razlike med ljudmi in krhajo osnovne človekove pravice.

NEKAJ POSLEDIC GLOBALNEGA SEGREVANJA DOMA IN PO SVETU

Temperatura zraka v Sloveniji se segreva hitreje od svetovnega povprečja. Povečuje se število in trajanje vročinskih valov. Letne padavine so čez leto vse bolj neenakomerno razporejene, kar po eni strani povečuje tveganje za ekstremne padavine in poplave ter po drugi povečuje tveganje za sušo. Zmanjšuje se tudi pogostost in trajanje snežnih padavin.

Leta 2019 je prvi islandski ledenik Ok izgubil status ledenika. Znanstveniki napovedujejo, da enako usoda čaka vse naše ledenike v naslednjih 200 letih.

Julij 2019 je bil najbolj vroč mesec od začetka spremljanja vremenskih razmer pred dobrimi 200 leti.

V minulem stoletju se je gladina morja dvignila za 17 centimetrov, znanstveniki glede na najnovije podatke napovedujejo, da se bo do konca stoletja zvišala za več kot en meter.

Grenlandija letno izgubi skoraj 300 milijonov ton ledu; Antarktika pa 150 milijonov ton na leto.

Danes zaradi vročine umre več ljudi kot med vsemi drugimi skrajnimi vremenskimi pojavi skupaj.

Zaradi suše spomladi 2018 so v južnoafriški prestolnici Cape Town za las ušli dnevu nič, ko naj bi zaradi pomanjkanja vode zaprli vodne ventile.

Gozdni požar v začetku leta v Avstraliji je uničil 10,7 milijonov hektarjev površine, kar je enako skoraj polovici celotne površine Anglije, v požarih ocenjujejo, da je umrla ena milijarda živali; požari v Amazoniji so leta 2019 terjali 900 000 hektarjev; požari v Kaliforniji leta 2018 pa skoraj 800 000 hektarjev.

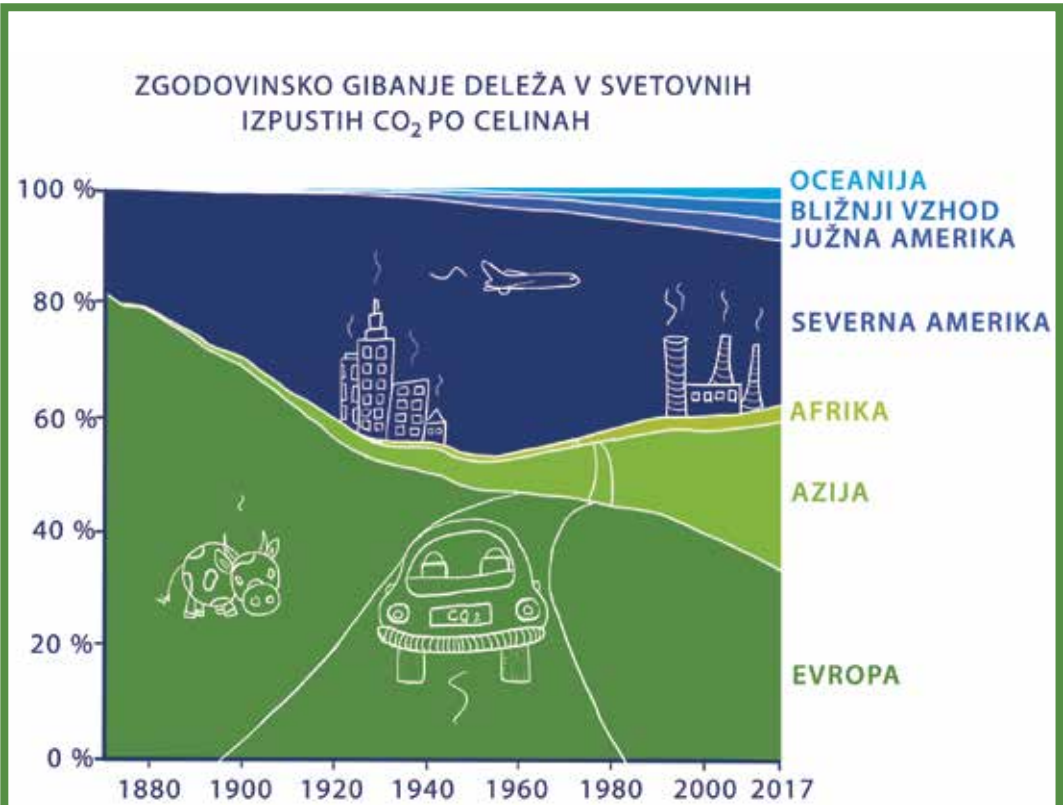
ETIČNI VIDIK PODNEBNIH SPREMEMB

Podnebne spremembe in posledice, ki jih prinašajo, ne grozijo le našim ekosistemom, temveč tudi poglabljajo razlike, nepravičnosti in ogrožajo temelje osnovnih človekovih pravic.

V kolikor želimo na problem globalnega segrevanja pogledati celostno, ne moremo, da ne bi razmislili o etičnih vprašanih pravičnosti, solidarnosti, enakopravnosti in odgovornosti, ki so neposredno in posredno povezana s samimi vzroki nastanka in posledicami podnebnih sprememb. Vse države v zadnjih 200 letih niso enakovredno pripomogle k segrevanju

Zemlje. Države Zahodne Evrope, industrializirane države Severne Amerike in nekatere druge, kot je na primer Japonska, so bile v preteklosti odgovorne za veliko večino izpustov toplogrednih plinov, hkrati pa še dandanes prispevajo polovico vseh izpustov.

Revne države in države v razvoju, katerih prispevek k nastanku posebnih sprememb je zanemarljiv, bodo posledice tega najbolj prizadele. Razlog za to ni zgolj neugodna geografska lega, temveč tudi pomanjkanje sredstev za prilagajanje pri soočanju s pomanjkanjem pitne vode in hrane, spopadanjem s sušami, požari in nalezljivimi boleznimi.

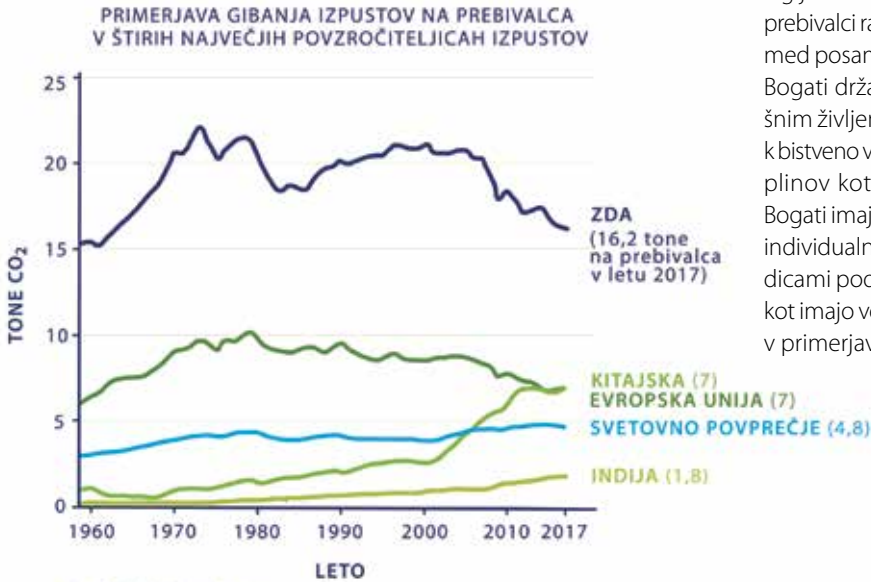
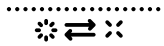

Vir: Global Carbon Project

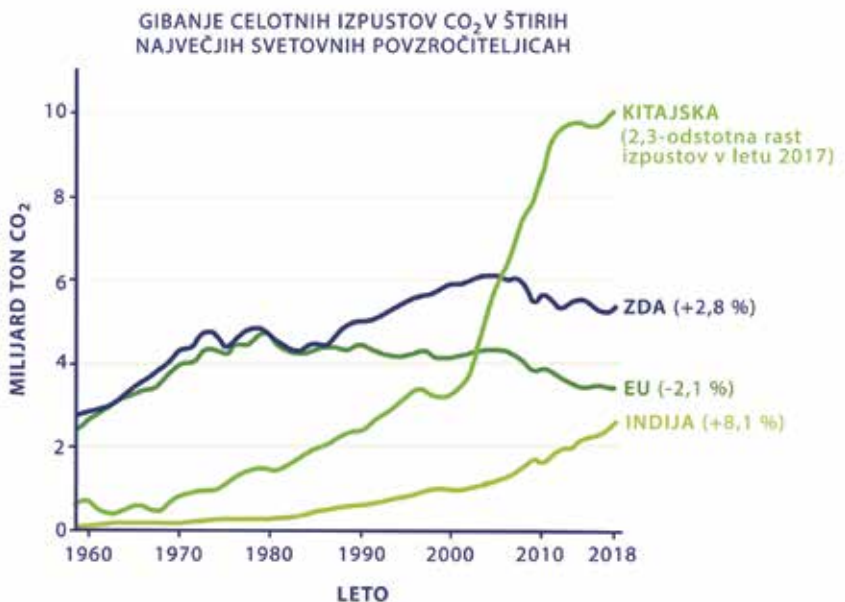
V zadnjih desetletjih se je močno povečala industrija v državah v razvoju in sorazmerno z njo naraščajo izpusti toplogrednih plinov. Nema lokrat so te države deležne kritik, da vsako leto beležijo strmo rast emisij CO₂ kljub svetovnim prizadevanjem k zmanjšanju izpustov. Res je, da v razvitih državah celokupne emisije letno ne naraščajo tako zelo strmo, v Evropski uniji v zadnjih desetih letih celo upadajo, kar pa še vedno ne opraviči poskusa prelaganja odgovornosti na razvijajoče se države. Združene države Amerike glede na prebivalca letno proizvedejo daleč največ izpustov ogljikovega dioksida (CO₂) med vsemi državami na svetu. Zmanjšanje izpustov v državah Zahodnega sveta je pa delno tudi navidezno in zavajajoče.

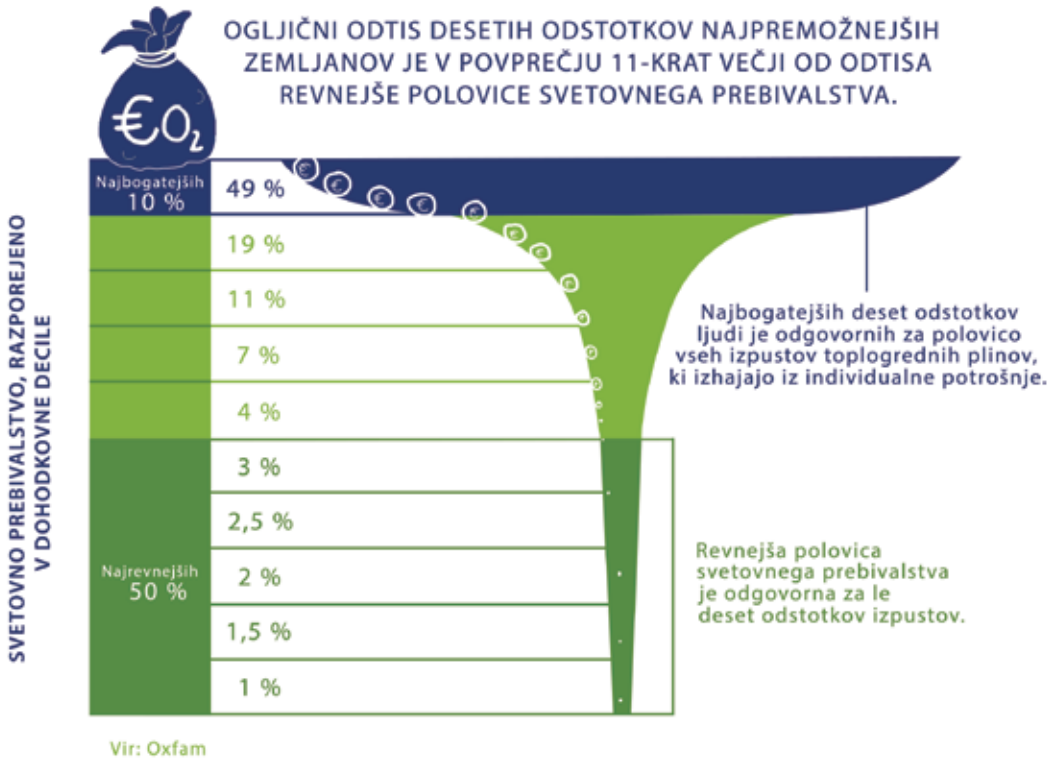

Kot je v posebni izdaji *Mladine - Podnebna kriza* zapisal Staš Zgonik: "Zahodni svet v je v zadnjih desetletjih del svojih izpustov iz proizvodnje zgolj izvozil v druge države, hkrati pa jih pospešeno uvaža v obliki končnih izdelkov."

Ogljični odtis se ne razlikuje le med prebivalci različnih držav, temveč tudi med posameznimi družbenimi sloji. Bogati državljani so s svojim razkošnim življenjskim slogom prispevali k bistveno več izpustom toplogrednih plinov kot revni sloj prebivalstva. Bogati imajo na voljo več sredstev za individualno spoprijemanje s posledicami podnebnih sprememb, tako kot imajo več sredstev razvite države v primerjavi z revnimi.

Podnebne spremembe so dodatno pokazale velike razlike med samimi generacijami. Četudi zdaj tako, v danem trenutku ukinemo vse vire izpustov CO₂, bodo ti izpusti, ki smo jih v zadnjih 150 let spustili v našo atmosfero, še vsaj nekaj desetletij vplivali na naše podnebje. Tako bodo največje posledice podnebnih sprememb čutili današnje mlade generacije in še nerojeni otroci, ki za izpustne pline v preteklosti in v sedanjosti sploh niso odgovorni. Hkrati te iste generacije danes ne morejo aktivno sodelovati pri oblikovanju aktivnih podnebnih politik.

Lučka Kajfež Bogataj v knjigi *Planet, ki ne raste*, svari: "Etično nesprejemljivo je, da človeška vrsta v želji po gospodarski rasti in spodbujanjem potrošništva ter neupoštevanja omejenosti planeta in naravnih virov, ogroža vsa druga živa bitja na planetu. Obnašamo se skrajno sebično in ne razumemo svoje moralne odgovornosti ohranjanja vseh vrst in oblik življenja."

VPLIVI PANDEMIJE NA EMISIJE

Ustavitev globalnega gospodarstva z namenom zajeziť pandemije COVID-19 v preteklih mesecih je nedvomno vplivala na svetovno zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov. Glede na nedavno objavljene

podatke na angleški spletni strani Carbon Brief bi lahko padec emisij zaradi ustavitve gospodarstva predstavljal največji enoletni padec v zgodovini merjenja emisij. Emisije za leto 2020 naj bi bile za 8 % manjše kot lani, kar predstavlja 2600 milijonov ton CO₂. Pred pojavom pandemije COVID-19 je bilo pričakovano, da bodo izpusti v letu 2020 vsaj za 1 % večji kot lani.

Združeni narodi trdijo, če bi želeli doseči prizadevanja s Pariškega sporazuma iz leta 2015, ki narekuje, da se dvig temperature omeji na 1,5 °C v primerjavi s predindustrijskim obdobjem, bi morali izpuste toplogrednih plinov zmanjšati vsaj za 7,6 % letno za obdobje vseh desetih let tega desetletja.

KAJ PA TABORNIKI IN KLIMATKSE SPREMEBE?

WOSM na spletni strani Scouts for SDGs za doseganje 13. cilja: klimatske spremembe predlaga ukrepe, ki jih lahko daš na svoj *to-do list* v povezavi s ciljem:

- Nauči se o kompostiranju in ustvari svoj kompostnik v domačem gospodinjstvu.

- Zaradi negativnega vpliva mesne industrije na okolje za naslednjo taborniško akcijo pripravo vegetarijanski meni.
 - Recikliraj vse, kar lahko! Loči papirnate, steklene, plastične, kovinske in elektronske odpadke in jih odnesi na ustrezna reciklirna mesta.
 - Ugasni luči v URI ZEMLJE in se udeleži taborniške aktivnosti na prostem.
 - Bodi glasen v svojem okolju. S pisanjem pisem lokalni upravi in vladnim uradom ter korporacijam drži odgovorne pri njihovih obvezah do ukrepanje za preprečevanje podnebnih sprememb.
- Razmislí: Imaš sam, sama kak predlog ukrepa, s katerimi bi prispeval k uresničevanju 13. cilja? Meniš, da taborniki v Sloveniji delamo dovolj za preprečevanje podnebnih sprememb?

ZAKAJ VSAKA DESETINKA STOPINJE ŠTEJE?

RAZLIKA V POSLEDICAH DVIGA POVPREČNE TEMPERATURE NA ZEMLJI ZA 1,5 ALI 2 STOPINJI C V PRIMERJAVI S PREDINDUSTRIJSKO DOBO

	1,5°C	2°C
Dodaten dvig temperature na ekstremno vroče dni na kopnem na zmernih zemljepisnih širinah	3°C	4°C
Število ljudi, izpostavljenih hudim vročinskimi valovom na vsaj 5 let	1 milijarda	2,7 milijarde
Število ljudi, izpostavljenih pomanjkanju pitne vode	3,3 milijarde	3,7 milijarde
Kopenske površine, ki bodo doživele preobrazbo iz enega ekosistema v drugega	9 milijonov km ²	17 milijonov km ²
Živalske in rastlinske vrste, ki bodo izgubile več kot polovico življenjskega prostora		
Vretenčarji	4 %	8 %
Rastline	8 %	16 %
Žuželke	6 %	18 %
Koralni grebeni, ki jih bo prizadela dolgoročna degradacija	70-90 %	>99 %

Vir: Poročilo United in Science; Future Earth

NEKAJ NASVETOV ZA IZVEDBO OKOLJU PRIJAZENEGA IN OGLJIČNO NEVTRALENEGA TABORA

- Na tabor se odpravimo z javnim prevozom, organiziramo avtobus ali kombi, v kolikor brez avta ne gre, pa zasedimo vse sedeže v avtu. Enako prosimo gostujoče, da v kolikor je možno, na obiske prihajajo skupaj tako, da zasedejo vse sedeže.
- Čim večji del hrane zagotovimo v lokalnem okolju. Tako zmanjšamo ogljični odtis hrane in hkrati podpremo slovenske pridelovalce.
- Zmanjšamo porabo mesa in mlečnih izdelkov ali v celoti sestavimo vegetarijanski jedilnik.
- Predelano hrano (predvsem prigrizke, sladkarije, gazirane pijače itn.) zamenjamo za sezonsko sadje, zelenjavo, vodo, čaj ali domač sok.
- Kadar gremo po nakupih, kupujemo večje količine hrane. Tako zmanjšamo število nepotrebnih obiskov trgovine.
- V trgovinah uporabljamo svoje vrečke in zaboje.
- Kupujemo živila, ki jih lahko kupimo v večjih embalažah, ali v okolici poiščemo proizvajalce, ki so nam pripravljene živila napolniti v lastne embalaže.
- Zmanjšujemo potrošnjo, porabo in odpadke; kupujemo trajne izdelke, popravljamo stare reči ali jih recikliramo za izdelavo novih. Pred nakupom stvari, ki jih bomo potrebovali za program le na enem taboru, se pozanimamo, ali jih lahko morda menjamo za kaj, kar že imamo v rodu. Lahko se pozanimamo tudi pri članih ali drugih rodovih za morebitno izposojlo.
- Za vezave uporabljamo vrvi iz naravnih materialov.
- Papirnate brisačke nadomestimo s kuhinjskimi.
- Recikliramo odpadke in jih ustrezno tudi zavržemo.
- Namesto z umetnimi, poskušamo ustvarjati z naravnimi materiali.

ZAKLJUČNA MISEL

Za na konec se znova vrnimo k Lučki Kajfež Bogataj in njeni knjigi *Planet, ki ne raste*, kjer je zapisala: "Pri prilagajanju na podnebne spremembe bosta na preizkušnji tudi naš čut za solidarnost in skrb za sočloveka, še posebno, ko se ta najde v stiski. Podnebne spremembe bodo v stisko spravile dve do tri milijarde ljudi, ki že potrebujejo pomoč pri prilagajanju na novo podnebje in jo še bodo ...

... Obstoj naše vrste bo morda v prihodnosti zaradi podnebnih sprememb odvisen ravno od medsebojne pomoči, sodelovanja in skrbi za šibke ter revnejše. Če bomo solidarni s prizadetimi, nam bo uspelo ohraniti tudi humanost, kulturo in zdravje."

PREBERI VEČ

Kajfež Bogataj, Lučka. *Planet, ki ne raste*. Cankarjeva Založba, 2017.

"Podnebne spremembe (posebna izdaja)". *Mladina*. 8. november 2019.

Climate Action. *Scouts for SDGs*. bit.do/sdgs-climate

Evans, Simon. "Analysis: Coronavirus Set To Cause Largest Ever Annual Fall In CO2 Emissions | Carbon Brief". *Carbon Brief*, 2020. bit.do/carbonbrief

Samuel, Sigal. "A Staggering 1 Billion Animals Are Now Estimated Dead In Australia'S Fires". *Vox*, 2020.

Jaz sem, ker smo mi

Besedilo: Tina Mervic, ilustracije: Aja Vogrinčič

Družina. Razred. Taborniški vod. Športna ekipa. Orkester. Udeleženci na vodniškem tečaju. Vse to so skupine, katerih del smo posamezniki. Skupina je socialna mreža, v kateri se udejanjamo kot socialna bitja in se v njih učimo, kdo smo, katere so naše vloge in kako sodelovati v različnih socialnih interakcijah.

Sicer vsako združevanje posameznikov še ne pomeni, da gre za skupino. Lahko je združba ljudi le naključna gruča, ki je v istem času na istem mestu, med njimi pa ni povezovanja in se niso zbrali z namenom sodelovanja.

Tekom taborniškega poletja pa se na taborjenju, taborniških izobraževanjih, mednarodnih srečanjih ali tekmovanjih srečamo z namenom povezovanja in sodelovanja. V ozadju so pogosto tudi isti cilji. Povezujejo nas tudi taborniške šege in navade ter splošne smernice, ki so uveljavljene med taborniki. Šege, navade in splošne usmeritve dajejo okvir dogajanja in so osnova za postavljanje natančnejših pravil.

PET FAZ RAZVOJA SKUPINE

Ne glede na različna poimenovanja različni avtorji govorijo o podobnem procesu, skozi katerega se skupina razvija. Ta proces se odvija tudi v skupini npr. na taborjenju, in sicer od prihoda v tabor do odhoda domov. Proces razvoja skupine lahko poteka tudi dlje časa npr. od začetka do konca taborniškega leta ali pa krajši čas, npr. znotraj enodnevnega dela v skupini, ko se tabornike iz različnih vodov združi v delovno skupino za postavitev pionirskega objekta. Takrat razvoj skupine poteka od dodelitve naloge do postavljenega objekta.

OBLIKOVANJE (SPOZNAVANJE)

V prvi fazi se skupina zbere in začne vzpostavljati odnose. Člani skupine še iščejo svoj prostor, prisoten je strah, negotovost in sramežljivost. Ena izmed glavnih značilnosti taborjenja je tudi, da se navadno odvija izven domačega okolja. Odsotnost staršev in sorodnikov vpliva na to, da se mora otrok sam spoprijeti s težavami in se zato lahko počuti bolj negotovo. Člani so sicer tekom taborniškega leta že razvili skupinsko dinamiko v vodu, ampak sedaj je treba podoben proces ponoviti še v večji oziroma drugi skupini. Če drugega ne, si je potrebno izboriti svoj šotor in cimre ter že pri tem določiti, kdo bo imel najboljši prostor za spanje, kdo bo kam odložil nahrbtnik in kako se bo skrbelo za čistočo v šotoru. Prav tako se na taborjenju spoznamo tudi z drugimi člani rodu, s katerimi smo morda med letom manj v stiku, jih manj poznamo in se zato lahko na začetku počutimo sramežljivo. Pred taborniškim izobraževanjem, kjer se zberemo taborniki iz cele Slovenije, pa je treba še toliko bolj narediti ustrezen prvi vtis za začetek vzpostavljanja odnosov.

VIHARJENJE (VZPOSTAVLJANJE)

V drugi fazi začne posameznik iskati stik s posamezniki in vzpostavlja prve globlje odnose. V skupini se počuti vedno bolj varnega, zato začne bolj sproščeno izražati svoja čustva in mnenja. Ker se začnejo izražati čustva, je to tudi del procesa, ko morda pride do morebitnih nestrinjanj, npr. na taborjenju pride do nestrinjanja, kdo bo v katerem šotoru ali kdo bo kdaj dežuren. Kot skupina je nestrinjanja treba razrešiti tako, da bodo vsi čim bolj zadovoljni, da bodo lahko še vedno gradili na odnosih. V tej fazi se razreši tudi morebitne konflikte pri deljenju vlog, pri postavljanju pionirskega objekta v skupini je treba določiti, kdo bo vodja.

NORMIRANJE (POSTAVLJANJE PRAVIL, INTEGRACIJA)

V tretji fazi, ki sledi morebitnim nestrinjanjem, se osnujejo pravila in trdnješi odnosi. Postavljena pravila, ki smo jih določili skupaj, jih vsi razumemo in se z njimi strinjamo, so ključnega pomena za uspešno delovanje skupine. Tako se lahko v skupini oblikuje občutek "mi". "Mi", ki sledimo skupnim ciljem in točno vemo, kaj želimo doseči in kako se želimo v skupini počutiti. V tej fazi je vse več medsebojnega sprejemanja in prizadevanja za doseganje skupnih ciljev.

DELOVANJE (SINERGIJA)

V četrti fazi skupina učinkovito deluje. To se opazi takrat, ko taborniški dan teče brez zapletov. Vsi vedo, kaj je njihova naloga, kdaj morajo biti kje – razvijejo se skupni projekti. Posamezniki čutijo močno pripadnost skupini in imajo svojo vlogo znotraj nje. Med člani je vzpostavljena dobra komunikacija, znajo reševati nasprotja in si med seboj pomagajo. V vsaki skupini želimo doseči četrto fazo.

ŽELIM SE POČUTITI VARNO IN SPREJETO

Vsak pride na akcijo (npr. taborjenje) z določenim namenom in pričakovanji, če se tega zaveda ali ne. Ne glede na to, kakšna so njegova pričakovanja in želje, je za dobro počutje in delovanje v skupini treba stremeti k zadovoljevanju osnovnih človeških potreb, in sicer:

VARNOST pomeni, da je socialni prostor (v našem primeru tabor) dovolj predvidljiv, vreden zaupanja, tako da lahko posameznik v njem učinkovito načrtuje svoje vedenje. To omogočajo predvsem različna pravila, vrednote in navade, ki se jih drži večina, in se je nanje mogoče zanesti. To pomeni, da na taborjenju veš, kaj lahko in česa ne. Prav tako to pomeni, da je jasno določeno, h komu greš po nasvet ali pomoč, če jo potrebuješ.

SPREJETOST pomeni, da je človek znotraj skupine, v kateri deluje, lahko dovolj pristen in ima možnost izražanja svojih strahov in negotovosti. Dobra sprejetost kaže na dobro socialno klimo v skupini, kar pomeni, da se v skupini počutimo dobro in zaželeno in se počutimo, da skupini pripadamo. Sprejetost se kaže tudi v tem, da se potencialne konflikte rešuje sproti, saj so posamezniki pripravljeni deliti svoja nestrinjanja in imajo možnost izražanja.

POTRDITEV pomeni, da ima posameznik priložnost od ostalih članov skupine dobivati potrditev za svojo različnost. To pomeni, da si lahko to, kar si, in te skupina pri tem podpira in pohvali. Če so potrebe potrditve potešene, to človeku da občutek lastne koristnosti, samozavesti, sposobnosti in pomembnosti.

Aktivnosti in odnosi, ki
stremijo k zadovoljevanju
vseh treh potreb,
vzpostavljajo pozitivno
okolje, s pozitivnimi odnosi, ki
se kažejo v pozitivnih čustvih.

PREKINITEV (ZAKLJUČEVANJE PROCESA)

Zadnja oz. peta faza je čas zaključevanja, ki pride ob koncu taborjenja. Udeleženci se od skupine poslavljaajo. Posameznik, ki se je v skupini dobro počutil, je zadovoljen z novo izkušnjo, obenem pa je nezadovoljen z razhajanjem. Tako so zadnji dnevi taborjenja namenjeni objemanju, odkrivanju skritih prijateljev, zbiranju spominov in vseh pozitivnih dogodivščin, ki so se nam zgodile.

POMEN RAZVOJA SKUPINE

Za uspešno delo v večjih skupinah je zelo pomembno razumevanje skupinske dinamike oziroma razvoja skupine in posameznikovih potreb. To nam pomaga razumeti tako posameznika kot tudi interakcije znotraj skupine. S tem, ko vemo, v kateri fazi je skupina, lažje vemo, kaj je še treba izboljšati. V prvi fazi je tako recimo treba poskrbeti za povezovalne in spoznavne aktivnosti, v drugi fazi je pomembno, da se vsakemu da besedo, da ima vsak možnost izraziti, česa si želi in kaj misli, če smo se zataknil v tretji fazi, moramo očitno preoblikovati oziroma dopolniti pravila. Za vsako fazo ali aktivnost pa lahko tudi preverimo, če jo izvajamo v tolikšni meri, da so zadovoljene tri osnovne posameznikove potrebe. To imamo lahko v mislih že med samo pripravo na taborjenje.

NASVETI ZAME KOT VODSTVO

- Predstavite faze razvoja skupine svojemu vodu že med taborniškim letom. Na vodovih sestankih lahko sledite, kako se skupina tekom leta razvija, spremljate odnose in vloge, ki se razvijajo v skupini, in katera močna področja gradijo člani med letom s pomočjo skupine.

- S člani se pogovorite o osnovnih potrebah in razmislite o aktivnostih, ki te potrebe spodbujajo. O tem se lahko pogovorite tudi ob taborniškem ognju in naj vsak razmisli, kdaj se počuti sprejetega in/ali varnega, kaj mu to pomeni, ob kom se počuti varnega itn.

- Vsak posameznik ima svoje potrebe, zato lahko že ob postavljanju tabora razmislite o postavitvi tabora, ki bo spodbujala k boljšemu skupinskemu delovanju, npr. postavitev šotorov, kotički za umik, kotiček za sprostitev, kotiček za gradnjo objektov ...

- Poleg gozdne šole lahko načrtujete tudi šolo socialnih veščin in tako v program vključite tudi namenske aktivnosti, preko katerih boste skupaj z otroki in mladostniki spoznavali učinkovito komunikacijo, strategije za reševanje konfliktov, načine za izražanje mnenja itn. Naučeno lahko takoj tudi prenesete v prakso in opazujete dogajanje na taborjenju.

- Predvsem na začetku poskrbite za dovolj povezovalnih aktivnosti (npr. socialne igre, igre spoznavanja, igre zaupanja), na katere ne pozabite tudi na taborjenju.

- Jasna skupna pravila so ključna za uspešno delovanje. Postavite jih skupaj na začetku taborniške akcije. Naj ima vsak možnost prispevanja k zapisu pravil, tako se bo tudi bolj povezal z njimi in jih bo posledično bolj upošteval.

- Za vodenje vseh teh aktivnosti je treba izbrati tudi ustrezno vodjo. Dobro premislite, kdo je taborvodja in znotraj vodstva poskrbite za ustrezen razvoj skupine. Med pripravami na akcijo se pogovorite o tem, kako boste komunicirali, kako boste reševali konflikte, razmislite o skupin ciljih, o tem, če si zaupate in spoštujete.

- Med akcijo preverjajte, v kolikšni meri se člani počutijo prijetno in varno ter kaj lahko izboljšate. Na taborjenju lahko uvedete vodove kotičke, kjer člani z vodnikom reflektirajo dan, stenci za počutje, možnost oddaje pošte s predlogi, pogovor ob koncu dneva o tem, kaj smo se danes naučili in za kaj smo hvaležni ...

NASVETI ZAME KOT UDELEŽENCA

Za dobro počutje na organiziranih dejavnosti so v veliki meri odgovori organizatorji, ampak vedno lahko tudi sam, sama storiš kaj, da se boš počutil, počutila bolje oziroma da boš s svojim vedenjem prispeval, prispevala k boljšemu počutju in odnosom v skupini.

- Prepoznavaj svoje potrebe in jih na spoštljiv način izpolnjuj.

- Podaj iniciativo za spremembo, če te nekaj moti.

- Poslušaj in sprejemaj mnenja drugih, spoštljivo izražaj svoja mnenja.

- Sooblikuj in kasneje upoštevaj pravila.

- Probleme rešuj sproti.

- Poskrbi za pozitivno vzdušje in za to, da se bodo v tvoji družbi vsi počutili varno in sprejeto.

Skupino gradimo posamezniki. Bodimo pozitivni gradniki skupine, ki ji omogočamo, da raste in se razvija. Hkrati se bomo razvijali tudi sami in pred nami je lahko še eno poletje, kjer se bomo ogromno naučili in gradili nove odnose in prijateljstva.

PREBERI VEČ

Bečaj, J. *Temelji socialnega vplivanja*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, 1997.

Kobolt, A. *Skupina kot prostor socialnega učenja*. Socialna pedagogika, 13/4, 359–328, 2009.

Mayer, J. idr. *Skrivnost ustvarjalnega tima*. Ljubljana: Dedalus – Center za razvoj vodilnih osebnosti in skupin, 2001.

Pregelj, V. *Socialno-interaktivne igre pri delu s skupino na letovanju (Diplomsko delo)*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, 2014.

POLETJE V SLOVENIJI

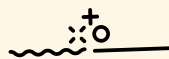
Besedilo: Anja Slapničar in Caroline Barth

V tej rubriki smo že veliko prepotovali, podoživljali preštnevilne mednarodne tabore in spoznavali dogajanje na pomembnih dogodkih evropske ali svetovne organizacije. Vedno radi povemo, da smo v tujini spoznali nove taborniške prijatelje, ki smo jih naučili plesati rimšimšim (ali mednarodno "crazy Slovenian kissing game"). Predvsem radi veliko govorimo o sebi, kje smo bili in kaj smo doživeli. Zelo malo pa povemo o okoli tisoč tujih skavtih, ki vsako poletje svoje mednarodne izkušnje nabira pri nas v Sloveniji. Zato bo sebe, svoj rod in njihovo potovanje v Slovenijo v tokratni številki predstavila Caroline iz Nemčije.

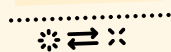
Živjo, taborniki iz Slovenije!

Najverjetneje se lansko poletje nismo srečali, zato se bom najprej predstavila. Sem Caroline in prihajam iz majhnega nemškega mesta Pfarrkirchen blizu avstrijske meje. V Münchnu študiram turistični menedžment (ang. dual tourism management). Skavtom sem se pridružila, ko sem bila stara devet let in se še zdaj (deset let kasneje) veliko družim s svojim vodom. Trenutno sem eno leto tudi jaz vodnica članom, starim med 13 in 15 let. Ko sem v skavtski družbi, imam najraje skupno sedenje ob ognju, igranje kitare in petje v en glas. Rada imam, ko se s prijatelji pogovarjamo pozno v noč, še bolj pa, ko iz takšnih pogovorov vzniknejo ideje za nove projekte, ki jih kasneje skupaj uresničujemo. Vsi ti skupni večeri in veliki izzivi nas v rodu močno povezujejo, res smo prava ekipa! Imenujemo se Stamm Pfarrkirchen in smo del nemške skavtske organizacije Sankt Georg.

Kot že samo ime organizacije (Sankt Georg) namiguje, smo katoliški skavti. Skupaj z organizacijo protestantskih skavtov in nekonfesionalno skavtsko organizacijo smo združeni v Nemško skavtsko federacijo, ki je del Svetovne organizacije skavtskega gibanja (WOSM). Mislite, da nas je veliko? Naj vam povem, da ta federacija v Nemčiji ni edina, obstaja namreč več kot

Naš rod - nem. Stamm je eden izmed več kot 1400 rodov v naši organizaciji. Ta šteje okoli 95.000 skavtov in je tako največja skavtska organizacija v Nemčiji.

150 različnih zvez in federacij z okoli 260.000 skavti! In četudi nas je v Nemčiji toliko, veliko ljudi ne ve, da obstajamo. Veliko jih misli, da so skavti otroci iz filmov, ki po domovih prodajajo piškote. Ko jim povemo, kdo smo in kaj počnemo, so navdušeni, a vseeno svojega prostovoljskega udejstvovanja ne moremo uveljavljati nikjer (v Sloveniji je recimo v srednji šoli možno taborništvu vključiti v obvezne izbirne vsebine).

Jaz osebno v svoj življenjepis vedno napišem, da sem skavtinja, ker menim, da mi to daje prednost, saj smo skavti odgovorni in dobri ekipni ljudje.

Tako kot vi, taborniki, smo tudi mi v mednarodnem okolju imenovani "skavti" (ang. scouts), v nemščini pa si rečemo "Pfadfindern" (ang. "path finder", slov. stezosledec). Naše vode podobno kot pri vas poimenujemo večinoma po živalih in tako sem članica voda Haskijev, vod, ki sem mu vodnica, pa se imenuje Gekoni. Gekoni spadajo v družino skavtov/stezosledcev. V Sloveniji bi bili gozdozniki in gozdoznice, v nemščini jim rečemo Pfadfinder, pripravnikom pa Jungpfadfinder. Mi, Haskiji, bi bili pri vas popotniki in popotnice, pri nas pa smo v družini roverjev - najstarejši družini, starejši od nas so poimenovani le Leiter oz. vodje. Najmlajšim (medvedkom in čebelicam) pravimo Wölflinge ali volčiči.

S Haskiji se srečujemo vsak drugi petek. Radi igramo družabne igre in minigolf, pogosto načrtujemo prihajajoče dogodivščine, skupaj praznujemo rojstne dni, včasih pa le posedamo in uživamo. Včasih gremo za konec tedna kam na izlet, pozimi gremo skupaj smučat, zdaj v času karantene pa se velikokrat vidimo preko video klica. Lani oktobra smo se udeležili najbolj nore akcije - Iron Scout na severozahodu Nemčije, v mestu Herne. Akcija je potekala cel vikend, spoznali smo veliko nemških skavtov, najboljše pa je bilo, ko smo se eno noč odpravili na hajk,

kjer smo morali reševati različne naloge ter se dokazati v ekipnem delu in spretnosti. Bila je naporna, a zelo pustolovska noč.

Leta 2017 smo skupaj z roverji iz mesta Passau obiskali London in Gilwell Park, skavtski center, kjer smo preživeli deset dni polnih različnih dejavnosti in novih poznanstev.

V roku poleg vsakoletnih taborjenj v naravi organiziramo veliko drugih akcij. V predbožičnem času na vodovih srečanjih ustvarjamo, nato pa izdelke prodajamo na božičnonovoletnem sejmu.

Vsako leto praznujemo dan našega rodu, ko se vsi člani igramo veliko strateško igro. Ena izmed takih iger je mister X, kjer v manjših ekipah raziskujemo mesto in iščemo osebe z velikim rumenim X na majicah, ki nas usmerjajo v igri.

S celotno skavtsko organizacijo Sankt Georg se srečamo le redko, saj nas je res veliko. Na vsaka štiri leta se odvija dogodek Leuchtfueer (slov. svetilnik), ki je podoben slovenskemu zletu, le da se tam srečamo le vodniki. Leta 2018 nas je bilo 3500 vodnikov iz celotne Nemčije.

In kako smo se prejšnje poletje znašli pri vas v Sloveniji? Za tridesetletnico našega rodu smo si želeli taboriti v drugi državi. Slišali smo, da bi bil za naš tabor pravi taborni prostor v Bohinju. Taborni prostor smo si ogledali in res je bil enkrat! Za dodatek k navdušenju je poskrbelo spontano srečanje slovenskih tabornikov, ki so nam pripravili kosilo in nas gostili ob prijetnem večeru ob ognju.

Veliko smo se pogovarjali in ugotovili, da imamo slovenski in nemški skarti veliko skupnega, predvsem pa smo vsi zelo odprti in pripravljeni spoznavati nove ljudi in kulture.

Okoli osemdeset nas je poleti preživelo sedem dni v Bohinju. Kot na vsakem taborjenju smo imeli tudi lani prav zanimivo rdečo nit - Super Mario! Z otroki smo vsak dan z igrami in

skartskimi veščinami pomagali Mariu in Luigiu na poti do princese, ki smo jo skupaj rešili zadnji dan. Veliko smo pohajkovali (dobro se spomnim, kako nas je enkrat dobila huda nevihta s točo), kopali smo se v jezeru, nekaj jih je tudi veslalo. Med našim taborjenjem v Sloveniji smo obiskali tudi Ljubljano, kjer smo si ogledali vse pomembne znamenitosti. Težko opišem le en poseben spomin na ta tabor, saj je bil prav vsak trenutek po svoje edinstven. Teden je bil ena sama velika dogodivščina, ob kateri sem

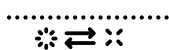
spoznala veliko novega. Skratka, bil je popoln teden – s pravimi ljudmi na pravem kraju.

Tako kot vi, imamo tudi mi nekaj tabornih prostorov, kamor lahko pridete v prihajajočih poletjih! Najbolj znan je naš skartski center Westernohe blizu Frankfurta – 28 hektarjev neokrnjene narave. To je prostor, kjer se odvijajo vsi večji dogodki naše organizacije. Drugi, ki ga priporočam, je veliko manjši Pfadfinderdorf Zellhof. Ta mi je ljubši, saj je ob jezeru in je od mojega domačega kraja oddaljen le eno uro. Zelo bom vesela, če pridete na izlet ali na taborjenje k nam v Nemčijo. Jaz in preostali skavti iz mojega rodu bi vas radi spoznali!

Prejmite lepe pozdrave iz Nemčije
Caroline

Mnogo je razlik in še več podobnosti. Mednarodno taborništvo nam ni nikoli tako blizu kot takrat, ko tuji skavti pridejo k nam in raziskujejo našo deželo. Spoznajmo se!

Bi si želel, želela spoznati tuje skavte, kot je Caroline, ki prihajajo vsako poletje k nam? Spremljaj taborniške kanale ali vprašaj svojega vodnika, vodnico oziroma načelnika, načelnico, če ti lahko pove kaj več – vsako leto se namreč po Sloveniji potepa mnogo tujih skavtov in veliko izmed njih nas želi spoznati! Z njimi se lahko dogovorite in jih obiščete na njihovem taboru, lahko jim predstavite svoj kraj, jih povabite ob taborni ogenj ali peljete kam na izlet. Z njimi lahko ob predhodnem skrbnem načrtovanju preživite tudi več dni in si pričarate pravi mednarodni tabor. V kolikšni meri se boste družili s skavti iz drugih dežel je povsem odvisno od skupnega dogovora, zato le pogumno! Kaj lahko druge poleg rimšimšima še naučimo? Kaj jim lahko v Sloveniji poleg Bleda, Bohinja in Posočja še pokažemo? Kaj lahko spoznamo pri drugih? Kaj oni počno na vodovih srečanjih? A tudi rišejo skico minskega polja? Kako se pozdravijo? Kakšne imajo rutice, si jih lahko izmenjamo?

Édouard Louis: Opraviti z Eddyjem (Beletrina, 2020)

Besedilo: Nik Žnidaršič

"Iz otroštva se ne spominjam ničesar srečnega," začena literarni prvenec iz leta 2014. Opraviti imamo z Eddyjem Bellegueulom (avtorjem samim), ki odrašča v ekonomsko najnižjem sloju francoske družbe, v vasi severne Francije.

Eddyjeva drugost, ki se je na začetku le zaveda, ne zna pa je opredeliti, določiti in se je posledično znebiti, ga loči od njegovih sovrstnikov. Tako je ujet v prizor, v katerem igra samega sebe, do njega pa pristopita dva vrstnika in ga trpinčita, nadlegujeta. Skritemu na hodniku, kjer ga ne more najti nadzornica in prepričati njegove kazni, se to zgodi vsak dan, a se naslednjič vseeno ponovno vrne. Ker čuti, da si zasluži. Njegova družina pri tem ne pomaga: oče je zaradi težaškega fizičnega dela poškodovan in cele dneve ostaja doma, mati pa praska na kup denar, da sploh lahko preživijo, sestra ima probleme s fantom, a si tega ne priznava, starejši brat pa vztrajno hodi po očetovih stopinjah: šolo je zgodaj zapustil in svoj čas, ki ga ne preživi v službi, prepije. Ne samo, da so ostali obremenjeni sami s seboj, starši pa s preživljanjem družine, tudi oni zaznavajo njegovo drugost, ki jo najprej poimenujejo *drugačnost*, *izpadi*, sčasoma je Eddy *topli bratec*, občasno pa kar *peder*. Ker ima višji glas, ker ga ne zanima šport, delo v tovarni, ker je kot majhen deček včasih oblekel sestrine obleke, česar se je zaradi odziva staršev hitro odvadil. Problem je tudi, da ga zanima šola, da mu gre v šoli dobro in da v resnici v vseh pogledih odstopa od norme. Odstopanje od "moške", patriarhalne norme pa v njegovem svetu predstavlja "ženstvenost", ki ni zaželjena. Ker je enaka šibkosti.

Hkrati s trpinčenjem pa se Eddy prebujata: spolno eksperimentira tako s fanti kot tudi s puncami in hitro spozna, kaj mu bolj ustreza, česa si sploh želi. In da je ravno to nezaželeno, prepovedano in ostro kaznovano. Sočasno pa jasneje vidi svet okoli sebe. Vidi, kakšen je njegov oče, kakšen je njegov brat, kakšni so ljudje, ki ga obkrožajo. Sreča se z umetnostjo, sodelovati začne v dramskem krožku in spozna, da si želi točno

tega: ustvarjanja nekje, kjer njegove družine ne bo na spregled. Izobrazba tako nekoliko razsvetljuje edina nudi pobeg iz družbenega zapora revščine.

Édouard Louis je poleg *Opraviti z Eddyjem* izdal še dva romana: *Zgodovina nasilja*, v kateri opisuje svojo izkušnjo po posilstvu, in *Kdo je ubil mojega očeta?*, ki jasno kaže direktne posledice odločitev politične elite, ki se z ljudmi igra šah in se ne zaveda, kako nanje vpliva. Predstavo *Zgodovina nasilja* si je bilo do začetka karantene še mogoče ogledati v režiji Ivica Buljana v Mini teatru. Louis predstavlja nov, svež glas francoske književnosti, ki je izrazito individualističen (a ne samozaveroan) in piše predvsem o lastnih, avtobiografskih izkušnjah.

Prav opisi teh izkušenj nam lahko pomagajo razumeti naše člane in to, kar doživljajo. Pa naj bo to odkrivanje samih sebe, svojega mesta na svetu ali spopadanje z revščino. In mi jim lahko omogočimo, da se počutijo sprejete, mi jim lahko nudimo podporo, ki je morda drugje ne dobijo. Na taborih (če bodo) imamo čas, ko se lahko posvetimo temu, ko se lahko o tem pogovarjamo tudi z drugimi vodi, mlajšimi in starejšimi, in ugotovimo, kaj lahko naredimo, da bomo vsi skupaj živeli lepše in lažje.

**PRIMERNO
ZA PP+**

Knjiga je bila v slovenščino prevedena in izdana v okviru festivala svetovne literature Fabula, ki vsako leto poteka v Ljubljani. Édouard Louis naj bi v Slovenijo prišel po njem, a se to (zaradi očitnih razlogov) ni moglo zgoditi. Vseeno pa je na spletnem portalu strasnohudi.si dostopen pogovor o knjigi z Draženom Dragojevićem.

Družabna družbena omrežja za socialne stike

Besedilo: Zala Šmid

Časi so hecni, temu ni moč oporekati. Sicer se počasi spet vračamo tudi v življenje v resničnem svetu, ne samo na spletu, a od marca do maja letos so bila spletna orodja in družbena omrežja zagotovo naša najboljša povezava s svetom, prijatelji, sošolci, sodelavci in drugimi.

Tako smo lektorji in lektorice, prevajalci in prevajalke pod roke dobili en kup besedil, ki so tovrstna orodja in omrežja omenjala. In poleg tega, da je veliko zmede povzročilo pisanje covid-19 in vsega, kar je z njim povezano, sem opazila tudi veliko težav s Facebookom, Instagramom in ostalimi podobnimi zadevami – pa ne z njihovim delovanjem, ampak s poimenovanjem njihove sopomenke. Družabna, družbena ali socialna omrežja? To je vprašanje, ki se po spletu pojavlja in buri hude debate že od leta 2012.

Od danes naprej naj vas dilema ne tare več. Zaupajte mi pač in pišite tako, kot vam zapišem. :)

Poglejmo si posamezne pridevnike po SSKJ:

Družben – kaže na neposredno povezanost s samostalnikom družba: 1. nanašajoč se na družbo, 2. ki je last družbe v okviru ene države.

Družaben – se nanaša na navezovanje družabnih stikov: 1. nanašajoč se na razvedrilo, zabavo, 2. nanašajoč se na medsebojne človeške odnose v določenem okolju, krogu.

Socialen – ima štiri pomena, od katerih je za našo dilemo primeren samo prvi: nanašajoč se na družbo, družben. Pravopis nakazuje na možno zamenjavo in sopomenskost s pridevnikom družben. Ostali trije pomeni so na primer nanašajoč se na dejavnost za omiljenje, urejanje gmotnih, življenjskih razmer, torej zavijejo v povsem druge loge.

Mnogi blogerji, prevajalci in jezikoslovci so pred leti, ko se je pojem družabnih družbenih omrežij šele pojavil, zagovarjali prevod družaben – ker naj bi pokrival prave pomena, predvsem druženje, pomenkovanje, zabavo. A ravno zaradi tega se moram sama strinjati z lektorskim društvom in drugimi strokovnjaki, ki so proti uporabi pridevnika družaben. Seveda smo na Facebooku lahko zelo družabni, a so se omrežja v zadnjih nekaj letih razvila v veliko širšo zadevo, kot je morda kazalo leta 2012. Omrežja niso več samo družabna, saj so prerasla zasebno komunikacijo in postala medij, kjer se uporabniki lahko zabavajo, posredujejo in izmenjujejo informacije, podjetja nagovarjajo potencialne kupce, oglašujejo in še kaj.

Pridevnik socialen je problematičen zaradi vseh pomenov, ki jih nosi, zato je lahko razumljen zelo dvoumno. In ker jezikovni priročniki kažejo na to, da je eden izmed pomenov sopomenka družbenemu, je odgovor na dlani.

Glede na vse, kar so družbena omrežja danes, glede na njihovo vlogo v družbi in pomen same besede družben, **je poimenovanje družbena omrežja najboljša izbira.**

Za vsak slučaj sem preverila pogostost rabe v korpusu Gigafida – tudi številke govorijo močno v prid družbenim omrežjem. Torej se morajo z mano strinjati tudi tisti nergači, ki trdijo, da so slovarji zastareli, jezik pa je živ organizem, ki se spreminja, kjer je treba pač slediti naravnemu razvoju. No, če vas statistika ne prepriča ...

Poišči razlike

Besedilo: Suzana Podvinšek, ilustracije: Alja Ločičnik

Med ilustracijama je 20 razlik. Ali lahko najdeš vse?

Bojan in Tinka
IN PICA V NARAVI
 PIŠE TISA
 RIŠE ŠEKI

ŠKLJOC!

Besedilo: Tadej Morano

Na taborniških tleh se vsak prostovoljec redno srečuje s postavljanjem, doseganjem in končnim uresničevanjem ciljev. Naj bodo ti namenjeni nepozabnemu programu, osebnostni rasti, skupinskemu duhu ali zadetku zmagovalne rumene sredine lokostrelske tarče. Vsaka puščica ima svoj cilj kot vsako naše dejanje, misel ali ideja. Njena pot ni nujno vedno ravna, podrejena našim načrtom ali upom. A kljub sapam vetra, nepravilnemu kotu, napačni tehniki, vedno doseže zadani cilj. Mogoče ne v prvem ali drugem, ampak v petem ali celo v tri milijone dvesto petinštiridesetem poskusu.

Sedaj se bliža čas taborjenj, vrhunec taborniškega leta. Napnimo tetive in izstrelimo puščice taborniške sreče, naj nas vodijo do uresnitve ciljev letošnjega poletja.

Foto: Arhiv Rodu gorjanskih tabornikov

Foto: Jerca Trček

Foto: Arhiv Pokljuškega rodu

Foto: Tadej Morano

**ČE ŽELIŠ PRITI
HITRO,
POJDI SAM;
ČE ŽELIŠ PRITI
DALEČ,
POJDI V DRUŽBI.**

afriški pregovor